

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Кафедра педагогіки вищої школи**

**Методичні вказівки
до написання кваліфікаційної роботи**

**для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності А1 – Освітні науки**

ОПП «Педагогіка вищої школи»

Рецензенти:

- Вікторенко І.Л.* – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і практики початкової освіти факультету професійно-педагогічної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;
- Саяніна С.А.* – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

М 54 Методичні вказівки до написання кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності А1 Освітні науки денної та заочної форми навчання / Держ. ВНЗ "Донбас. держ. пед. ун-т" ; уклад. : Я. В. Топольник, О. Г. Коркішко, А. В. Коркішко. Дніпро ; Слов'янськ, 2026. 60 с.

Методичні вказівки укладено відповідно до освітньої програми «Педагогіка вищої школи» та навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А1 Освітні науки. Видання є методичним супроводом науково-дослідної роботи та спрямовані на ознайомлення здобувачів з правилами написання й оформлення кваліфікаційної магістерської роботи.

Друкується за рішенням Вченої ради
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
(протокол № 7 від 05.02.2026 р.)

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1. ОПИС ОСВІТЬОГО КОМПОНЕНТУ (ОК 14)	7
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	7
3. ВИБІР І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	9
4. СКЛАДАННЯ ЗАВДАНЬ І ПЛАНУ-ГРАФІКУ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	10
5. ПОПЕРЕДНЯ ПІДГОТОВКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	11
5.1. Вимоги до магістерської роботи:.....	11
5.2. Етапи проведення магістерського дослідження.....	12
5.3. Алгоритм виконання магістерського дослідження.....	12
5.4. Терміни підготовки та написання кваліфікаційної роботи.....	13
6. РОЛІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: КЕРІВНИКА, КАФЕДРИ, РЕЦЕНЗЕНТА, ЗДОБУВАЧА, АТЕСТАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ	13
6.1. Роль і відповідальність кафедри.....	13
6.2. Роль і відповідальність керівника.....	14
6.3. Роль і відповідальність рецензента.....	15
6.4. Роль і відповідальність здобувача.....	16
6.5. Роль та відповідальність атестаційної комісії.....	16
7. КОМПОЗИЦІЯ ТЕКСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	17
7.1. Структура магістерської роботи.....	17
7.2. Зміст.....	18
7.3. Вступ.....	18
7.4. Основна частина.....	22
7.5. Висновки.....	25
7.6. Список використаних джерел.....	25
7.7. Додатки.....	26
8. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	26
8.1. Загальні вимоги до оформлення магістерської роботи.....	26
8.2. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів...	28
8.3. Ілюстрації, таблиці.....	28
8.4. Посилання й цитування.....	29
8.5. Список використаних джерел.....	30
8.6. Додатки.....	30
9. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОШУК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	30
10. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ЦИТУВАННЯ, САМОЦИТУВАННЯ, ДАНІ, ШІ-ІНСТРУМЕНТИ (ДЕКЛАРАЦІЯ/ ПРАВИЛА ВИКОРИСТАННЯ)	32
11. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	35
11.1. Кафедральний (попередній) захист магістерської роботи.....	35
11.2. Відгук наукового керівника та рецензія на магістерську роботу.....	35
11.3. Експертиза магістерської роботи на забезпечення академічної добročесності.....	35
11.4. Підготовка наукової доповіді та презентації магістерського дослідження.....	36
11.5. Захист магістерської роботи.....	37
11.6. Оцінювання магістерської роботи.....	38

11.7. Оскарження результатів захисту кваліфікаційної роботи.....	40
12. ЗБЕРІГАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ..	40
13. ПІДГОТОВКА ТА ПУБЛІКАЦІЯ НАУКОВОЇ СТАТТІ (ТЕЗ) ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	40
ДОДАТКИ.....	42
Додаток А. Тематика магістерських робіт.....	42
Додаток Б. Зразок заяви здобувача для затвердження теми та керівника магістерського дослідження.....	45
Додаток В. Завдання кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти....	46
Додаток Д. План-графік виконання кваліфікаційної роботи.....	47
Додаток Е. Зразок титульного аркуша магістерської роботи.....	48
Додаток Ж. Зразок структури роботи.....	49
Додаток З. Приклади оформлення списку використаних джерел.....	50
Додаток К. Відгук наукового керівника.....	52
Додаток Л. Рецензія на магістерську роботу.....	53
Додаток М. Вимоги до оформлення статті.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59

ВСТУП

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників, які здійснюють керівництво виконанням кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня вищої освіти Магістр зі спеціальності А1 Освітні науки, відповідно до освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» затвердженої Вченою Радою ДВНЗ «ДДПУ» від 30.06. 2025 р. та інших нормативних документів. Методичні рекомендації містять основні вимоги до структури, змісту та оформлення кваліфікаційної роботи, організації її виконання, порядку захисту й оцінювання.

Кваліфікаційна робота, що виконується здобувачем вищої освіти, є формою державної атестації (встановлення відповідності засвоєних здобувачами рівня й обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти) та підсумковою кваліфікаційною роботою, спрямованою на поглиблення й інтеграцію набутих компетентностей (загальних і спеціальних), результатів навчання відповідно до вимог Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти, Професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти» та освітньої програми «Педагогіка вищої школи» зі спеціальності А1 «Освітні науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Кваліфікаційна робота – це самостійна науково-дослідна робота здобувача вищої освіти, створена відповідно до вимог стандартів вищої освіти та здобутих за період навчання знань, умінь і навичок за фахом. На підставі публічного захисту кваліфікаційної роботи рішенням атестаційної комісії здобувачу вищої освіти присвоюється кваліфікація та видається відповідний документ про вищу освіту.

Виконання кваліфікаційної роботи сприяє підвищенню якості професійної підготовки майбутніх фахівців, формуванню навичок самостійного вирішення актуальних теоретичних і практичних завдань, розвитку дослідницьких умінь. Зазначена форма атестації є важливим чинником активізації самостійної науково-дослідної діяльності здобувачів вищої освіти.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи здобувачі вищої освіти повинні повною мірою продемонструвати набуті теоретичні знання та практичні вміння, забезпечити їх поєднання з професійною діяльністю за відповідною спеціалізацією, здійснити ґрунтовний аналіз наукових, спеціальних і літературних джерел, узагальнити отриману інформацію та застосувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання поставлених завдань.

Саме засвідчення, під час написання й захисту кваліфікаційної роботи, сформованості загальних і спеціальних компетентностей, програмних результатів навчання, дає змогу стверджувати про сформованість інтегральної компетентності: здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня магістра здобувачами вищої освіти зі спеціальності А1 Освітні науки ґрунтуються на чинних нормативно-правових актах.

Міністерства освіти і науки України:

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] (у ред. від 09.04.2025). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] (у редакції від 02.05.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Постанова КМУ від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2021-%D0%BF#Text>
4. Національна рамка кваліфікацій. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519. URL: <https://surl.li/edadue>
5. Концепція розвитку педагогічної освіти [Електронний ресурс] / МОН України //Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. URL: <https://surl.li/sjfxwb>
6. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказ Міністерства освіти і науки України від 27.03.2025 р. № 512. URL: <https://surl.li/uczrzk>
7. Постанова КМУ від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами у редакції від 25.02.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-p>
8. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти. МОН України від 11.05.2021 р. № 520. URL: <https://surl.lt/mgtitr>
9. Професійний стандарт «Викладач закладу вищої освіти». Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.10.2024 р. № 1466. URL: <https://surl.li/pgcwpz>
10. Програма розвитку освіти Донеччини на 2021-2027 роки. URL: <https://surl.cc/afhowg>

Внутрішніх нормативних документах ДВНЗ «ДДПУ»:

1. Положення про організацію освітнього процесу ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/gxuph>
2. Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/gxupm>
3. Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти у ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/lseeb>
4. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/lsebv>
5. Положення про контрольні заходи ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/fslgy>
6. Положення про кваліфікаційні роботи ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/lsefp>

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ОК 14)

№ з/п	Види практичної підготовки	Характеристика практичної підготовки	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Кваліфікаційна робота	Кількість кредитів, годин	
		10,5/315	10,5/315
		Рік підготовки:	
		1-2-й	1-2-й
		Семестр	
		1, 2, 3	1, 2, 3
		Вид контролю:	
		захист кваліфікаційної роботи	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Як теоретично-прикладне дослідження кваліфікаційна робота повинна містити глибоке теоретичне осмислення та практичне розв'язання актуального завдання у сфері педагогічної освіти відповідно до вимог Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Зміст роботи має бути спрямований на аналіз сучасних педагогічних проблем, обґрунтування методологічних засад дослідження та представлення практично значущих результатів, що демонструють сформованість визначених стандартом загальних і спеціальних компетентностей, досягнення програмних результатів навчання.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у розв'язанні завдань дослідницького та/або інноваційного характеру або актуальної проблеми професійної освіти, що передбачає проведення наукових досліджень та/або впровадження інновацій, практичне застосування теоретичних знань для вирішення конкретних завдань з удосконалення освітнього процесу в закладах передвищої, вищої освіти та характеризується невизначеністю умов і вимог за наявності неповної або обмеженої інформації.

Виконання магістерської роботи та її публічний захист сприяє формуванню:

– *інтегральної компетентності*: здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук;

– *загальних компетентностей*:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 12. Здатність до особистого і професійного розвитку.

ЗК 13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 17. Здатність застосовувати soft skills навички в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

– спеціальних компетентностей:

СК 1. Здатність проєктувати і досліджувати освітні системи.

СК 2. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.

СК 5. Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.

СК 7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

СК 9. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи здобувачі вищої освіти мають досягти *програмних результатів навчання*, визначених стандартом вищої освіти та освітньою програмою:

ПРН 1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

ПРН 2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.

ПРН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

ПРН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

ПРН 6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.

ПРН 9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

Написання науково-дослідницької роботи передбачає:

– обґрунтування актуальності теми відповідно до сучасного рівня розвитку науки та практики;

– застосування загальнонаукових методів наукового пізнання та сучасних методів педагогічного дослідження;

– визначення наукових суперечностей, що є запорукою формування концептуально нових ідей;

- уміння аналізувати факти, явища та процеси з різних наукових позицій через всебічний аналіз і критичну оцінку;
- використання елементів наукової творчості в представленні новизни дослідження, його теоретичної та практичної значущості;
- формулювання авторських наукових положень, перевірка яких відбувається в процесі дослідно-експериментальної роботи;
- розробку інноваційних пропозицій та практичних (методичних) рекомендацій щодо їх упровадження;
- уміння презентувати результати власного наукового дослідження.

3. ВИБІР І ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

На початку магістерської підготовки проводиться вибір здобувачем теми кваліфікаційної роботи. Напрями дослідження та тематика магістерських робіт визначається заздалегідь кафедрою педагогіки вищої школи відповідно до:

- освітньої програми «Педагогіка вищої школи»;
- предметної області:
 - ✓ Галузь знань – А Освіта.
 - ✓ Спеціальність – А1 Освітні науки.
 - ✓ Об'єкт вивчення: системи освіти, освітні процеси у формальній та неформальній освіті, узагальнений соціально-педагогічний досвід, висвітлений у педагогічних теоріях, концепціях, контекстних (професійно орієнтованих) практиках, методики викладання освітніх курсів у закладах вищої освіти.
 - ✓ Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати актуальні проблеми, складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освітніх, педагогічних наук, освітнього менеджменту та освітньої практики.
 - ✓ Теоретичний зміст предметної області: основні поняття, концепції, принципи освіти та педагогіки, теоретичні основи освітніх досліджень, освітня статистика, освітні вимірювання, управління освітою;
- НРК України – 7 рівень:
 - ✓ знання: спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань;
 - ✓ уміння: спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності;
 - ✓ комунікація: зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;
 - ✓ автономність і відповідальність: управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних

підходів; відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії;

- актуальності наукової проблематики;
- наукових інтересів і напрямів науково-дослідної діяльності викладачів (див. Додаток А).

Здобувач має право самостійно формулювати тему, що відповідає його науковим інтересам, обґрунтувавши доцільність її розроблення.

Підставою для закріплення теми магістерської роботи за здобувачем є заява на ім'я завідувача кафедри (див. додаток Б). Тема магістерської, як і науковий керівник, затверджуються на засіданні кафедри педагогіки вищої школи та вченою радою факультету гуманітарної, філологічної та економічної освіти.

За однією темою може бути захищена лише одна магістерська робота. Уточнення у формулюванні теми допускається за умови узгодження з науковим керівником, повторного написання заяви та письмового обґрунтування пояснення про відповідні зміни, погодження із завідувачем кафедри та рішенням засідання кафедри із внесенням відповідних змін до протоколу. Допустимі терміни для проведення змін повинні відбутися не пізніше, ніж за 6 місяців до захисту магістерської роботи.

Вибір теми магістерської роботи є першочерговим та ключовим кроком у результативності всього дослідження. Вибираючи тему магістерської роботи, слід ураховувати актуальність, новизну, науково-матеріальну базу для виконання дослідження, можливість отримання й опрацювання експериментального матеріалу, власний науковий інтерес, науково-дослідний (участь у наукових конференціях, олімпіадах) чи науково-методичний досвід, творчий потенціал, особисту мотивацію, психологічну готовність і налаштованість для здійснення наукового пошуку тощо.

При розробці та виборі тематики кваліфікаційної роботи здобувачу слід враховувати, що магістерська робота може мати як дослідницький характер, так й історико-педагогічний.

Назва теми кваліфікаційної роботи повинна бути чіткою, лаконічною та містити однозначне тлумачення, відображати мету та основний зміст роботи.

Тема відображається у бланкові завдання на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти (додаток В).

4. СКЛАДАННЯ ЗАВДАНЬ І ПЛАНУ-ГРАФІКУ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Після вибору та затвердження теми магістрант, разом із своїм науковим керівником, складає перелік завдань (див. додаток В) та план-графік, який можна вважати наочною схемою дослідження (див. додаток Д).

План-графік виконання магістерської роботи передбачає визначення головних етапів роботи із чітко визначеними термінами вирішення завдань, формами звітності та відмітки наукового керівника про результат роботи. Такий алгоритмізований план формує покрокові дії організації процесу підготовки магістерської роботи.

План-графік підлягає змінам за двостороннім погодженням між науковим керівником і магістрантом. Оригінал затвердженого плану-графіку залишається у

здобувача, а його копія – у наукового керівника. Недотримання термінів виконання зі сторони магістранта та систематичне відхилення від календарного плану є підставою для керівника щодо винесення на засідання кафедри означеної проблеми. Хід підготовки написання магістерських робіт здобувачами періодично розглядається на засіданнях кафедри.

Композиція магістерського дослідження має необхідні структурні елементи (зміст, вступ, 2 розділи з відповідною кількістю підрозділів до кожного з них, висновки, список використаних джерел, додатки). На цьому етапі важливе визначення вихідних даних магістерського дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання); назви та змісту розділів і підрозділів. Такий план, відповідно до виконання роботи, зазвичай, уточнюється, а інколи змінюється після детальнішого вивчення предмету дослідження. Відповідно до теми, характеру матеріалу, методів дослідження здобувач може використати такі принципи до складання плану: хронологічний (розвиток процесу чи явищ у часі); проблемний (тематичний).

5. ПОПЕРЕДНЯ ПІДГОТОВКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

5.1. Вимоги до магістерської роботи:

- обґрунтування актуальності теми дослідження відповідно до сучасних досягнень науки та змісту освітньої програми, предметної області, НРК;
- сформованість об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження;
- складений план дослідження;
- проведення бібліографічного пошуку; дослідження нормативно-правової бази із означеної проблеми;
- усебічний теоретичний аналіз інформації спрямований на розкриття предмета дослідження, реалізацію мети і завдань дослідження;
- прикладний характер дослідження та комплексне представлення результатів;
- підбір і використання сучасних методів наукового дослідження для розкриття проблематики предмета дослідження;
- творчий підхід до наукового пошуку з проблеми дослідження;
- конструктивне поєднання теоретичної (теоретико-методологічної) та емпіричної (експериментальної) частин з дотриманням логіки дослідження;
- висновки роботи повинні бути систематизовані та обґрунтовані;
- дослідження апробується в матеріалах тез конференцій та наукових публікаціях;
- оформлення роботи повинно відповідати встановленим вимогам та містити всі необхідні супровідні документи (відгук наукового керівника, рецензія, протокол аналізу звіту подібності, електронна версія роботи);
- робота оформляється в одному екземплярі і не тиражується;
- робота виконується українською мовою;
- оформляється граматично та стилістично правильно, з дотриманням наукового стилю;
- дослідження виконується та презентується самостійно магістром.

5.2. Етапи проведення магістерського дослідження

Програма проведення магістерського дослідження передбачає *три етапи* (початковий, основний, завершальний) відповідно до кроків наукового пошуку:

- 1) етап підготовки;
- 2) етап виконання;
- 3) етап завершення;
- 4) захист магістерської роботи.

5.3. Алгоритм виконання магістерського дослідження

Дослідження передбачає такий **алгоритм виконання**:

1. Ознайомлення з переліком тем магістерських робіт, рекомендованих кафедрою ПВШ, і здійснення вибору власної теми (див. додаток А).
2. Консультація з науковим керівником за умови власного бачення формулювання теми чи її корегування відповідно до професійної діяльності та інтересів магістра.
3. Написання магістром персональної заяви щодо вибору теми магістерської роботи та затвердження її на засіданні кафедри ПВШ (див. додаток Б).
4. Ознайомлення магістрів із вимогами щодо підготовки, написання, оформлення та захисту магістерської роботи.
5. Затвердження на засіданні кафедри ПВШ і Вченою радою факультету гуманітарної, філологічної та економічної освіти теми магістерської роботи, закріпленої за магістром і призначення наукового керівника.
6. Складання плану магістерської роботи та завдань дослідження з обов'язковим встановленням науковим керівником плану-графіку написання роботи (із зазначенням термінів виконання її окремих складових) (див. додаток В та додаток Д).
7. Пошук і первинне опрацювання магістром літературних джерел. Укладання бібліографії.
8. Формулювання магістром разом з науковим керівником науково-категоріального апарату (об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження; вибір методів дослідження) та корегування (за необхідності) плану магістерської роботи.
9. Повторне здійснення літературного огляду й узагальнення його в теоретичній частині дослідження.
10. Представлення теоретичної частини дослідження на огляд науковому керівнику.
11. Усунення недоліків після правок наукового керівника та формування тексту теоретичної частини магістерської роботи.
12. Проектування практичної частини дослідження, що передбачає вибір (або розроблення) та обґрунтування відповідних методик.
13. Проведення емпіричного дослідження (анкетування, тестування, педагогічний експеримент тощо), виконання розрахунків, аналіз та інтерпретація результатів, обґрунтування тенденцій і закономірностей, виявлення зв'язків за предметом дослідження.
14. Інтерпретація результатів емпіричного дослідження та представлення їх у дослідницькій (експериментальній) частині роботи.

15. Апробація матеріалів магістерського дослідження (обов'язкова публікація тез доповіді на наукових конференціях або наукової статті у фаховому виданні України (інших країн)).

16. Узагальнення висновків роботи відповідно до завдань дослідження.

17. Оформлення магістерської роботи відповідно до вимог та подання її на ознайомлення науковому керівникові.

18. Доопрацювання тексту роботи з урахуванням зауважень наукового керівника.

19. Представлення магістерської роботи на кафедрі для попереднього розгляду.

20. Складання тексту доповіді (виступу) й підготовка презентації дослідження.

21. Попередній захист магістерської роботи на кафедрі ПВШ і отримання рекомендацій про допуск її до захисту в атестаційній комісії.

22. Остаточне редагування магістерської роботи відповідно до зауважень.

23. Перевірка магістерської роботи на академічний плагіат із формулюванням довідки.

24. Подання магістерської роботи науковому керівнику на письмовий відгук.

25. Подання магістерської роботи на рецензування викладачу закладу вищої освіти (зовнішній рецензент).

26. Подання магістерської роботи на кафедрі ПВШ в електронному вигляді.

27. Підготовка до публічного захисту (написання доповіді, аналіз і підготовка доповіді на зауваження рецензента; оформлення презентації).

28. Захист магістерської роботи на засіданні атестаційної комісії.

5.4. Терміни підготовки та написання кваліфікаційної роботи

Терміни підготовки:

1. Написання магістрантом персональної заяви – **жовтень**.

2. Затвердження теми на засіданні кафедри педагогіки вищої школи і Вченою радою факультету гуманітарної, філологічної та економічної освіти – **жовтень**.

3. Складання плану магістерської роботи та завдань дослідження – **жовтень-листопад**.

4. Підготовка наукової публікації (стаття, тези доповіді) за темою дослідження – **квітень**.

5. Підготовка попереднього варіанту тексту кваліфікаційної роботи – **до 30 червня**.

6. Попередній захист магістерської роботи – **листопад**.

7. Захист магістерської роботи – **грудень**.

6. РОЛІ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: КЕРІВНИКА, КАФЕДРИ, РЕЦЕНЗЕНТА, ЗДОБУВАЧА, АТЕСТАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ.

6.1. Роль та відповідальність кафедри

– організація та координація процесу підготовки магістерських досліджень відповідно до освітньої програми, предметної області, НРК та вимог стандартів вищої освіти;

– затвердження тем магістерських робіт та призначення наукових керівників;

- забезпечення методичного супроводу здобувачів вищої освіти з питань виконання магістерських досліджень;
- контроль дотримання календарного графіка виконання магістерських робіт;
- проведення попереднього розгляду (передзахисту) магістерських робіт та надання рекомендацій щодо їх доопрацювання;
- забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності під час виконання магістерських досліджень;
- перевірка гарантом ОП «Педагогіка вищої школи» магістерських робіт (робота підписана керівником, здається на перевірку завідувачеві кафедрою не менше ніж за 10 днів до захисту);
- прийняття рішення про допуск магістерських робіт до захисту в атестаційній комісії (підпис завідувача кафедрою, (та) гаранта ОП на титульному листі);
- участь у формуванні складу атестаційної комісії.

6.2. Роль та відповідальність керівника

Призначення, функції та обов'язки наукового керівника

Науковими керівниками магістерських робіт призначаються викладачі кафедри педагогіки вищої школи, які мають науковий ступінь і спеціалізуються на проблематиці, що відповідає спрямованості та темі роботи. Керівники затверджуються рішенням засідання кафедри та Вченою радою факультету гуманітарної, філологічної та економічної освіти під час затвердження тем магістерських робіт.

Метою наукового керівництва під час виконання магістерської роботи є здійснення консультування та контролювання якості дослідження. Головними формами роботи наукового керівництва є консультації, під час яких він повинен дотримуватись низки зобов'язань.

Головні обов'язки наукового керівника магістерської роботи:

- допомагати здобувачу в конкретизації теми, укладанні завдань, плану-графіку та структуруванні змісту магістерської роботи, формулюванні об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження;
- консультувати щодо дотримання вимог виконання магістерського дослідження;
- укласти завдання та план-графік виконання магістерської роботи, погодити його з магістром, контролювати дотримання його виконання;
- зорієнтувати здобувача в огляді та доборі нормативно-правових, наукових (монографії, дисертації, фахові періодичні видання, підручники, навчальні посібники, науково-методичні матеріали тощо) та інформаційних джерел;
- допомагати у виборі методики проведення дослідження;
- надавати консультації щодо порядку виконання, змісту та оформлення магістерської роботи;
- контролювати хід виконання роботи поетапно та загалом, звітувати на засіданнях кафедри про ступінь готовності магістерської роботи (якщо магістр не дотримується календарного плану виконання магістерської роботи, зокрема, не з'являється на консультації до наукового керівника та не спілкується з ним, керівник зобов'язаний винести цю інформацію на засідання кафедри);

- сприяти участі магістрів у наукових конференціях і консультувати під час підготовки наукової публікації за результатами дослідження;
- провести перевірку готової магістерської роботи на відповідність установленим вимогам;
- надати рекомендації щодо підготовки до захисту магістерської роботи (виступ, презентація);
- рекомендувати (чи не рекомендувати) магістерську роботу на кафедральному (попередньому) захисті до публічного захисту;
- підготувати письмовий відгук про магістерську роботу та оцінити якість виконання відповідно до критеріїв, що висувуються до неї;
- контролювати подання магістерської роботи на рецензування;
- перевірити магістерську роботу на академічний плагіат із формулюванням довідки (протокол аналізу звіту подібності);
- узяти участь у роботі засідання атестаційної комісії під час захисту здобувачами магістерських робіт, наукове керівництво якими здійснювалося.

Науковий керівник несе відповідальність за:

- науково-методичне керівництво підготовкою магістерської роботи;
- контроль дотримання графіка виконання дослідження;
- забезпечення наукового рівня, актуальності та самостійності виконання магістерського дослідження;
- перевірку відповідності роботи вимогам закладу вищої освіти та чинним стандартам;
- своєчасне та якісне оформлення супроводжувальної документації (відгук, рецензія);
- перевірку на антиплагіат.

У випадку виявлення системних фактів наявності ознак збігів / ідентичності / схожості в кваліфікаційних роботах наукові керівники, під керівництвом яких виконуються такі роботи, повинні бути притягнуті до дисциплінарної відповідальності, у тому числі позбавлення права здійснювати керівництво кваліфікаційними роботами терміном до 3-х років.

6.3. Роль та відповідальність рецензента

Рецензування кваліфікаційної роботи доручають висококваліфікованим науковим, науково-педагогічним працівникам, стейкхолдерам установ та організацій. Склад рецензентів затверджується завідувачем кафедри, на якій реалізується освітня програма. Рецензія повинна містити рекомендовану оцінку кваліфікаційної роботи за встановленою в ДДПУ шкалою оцінювання знань.

Ролі та відповідальність рецензента магістерського дослідження:

- здійснення незалежної наукової експертизи магістерської роботи;
- оцінювання актуальності теми, рівня наукової новизни та практичної значущості дослідження;
- аналіз відповідності змісту магістерської роботи поставленій меті, завданням, об'єкту й предмету дослідження;

- перевірка логічності структури, обґрунтованості висновків і коректності використаних методів дослідження;
- оцінювання рівня самостійності здобувача та дотримання принципів академічної доброчесності;
- виявлення переваг і недоліків магістерської роботи та формулювання обґрунтованих зауважень і рекомендацій;
- підготовка письмової рецензії з аргументованим висновком щодо можливості допуску роботи до захисту та її оцінювання.

6.4. Роль та відповідальність здобувача

Здобувач вищої освіти самостійно виконує магістерську роботу та несе відповідальність за сформовані результати дослідження. У процесі виконання магістерської роботи здобувач **зобов'язаний**:

- обрати тему магістерської роботи у відведені терміни та закріпити на підставі особистої заяви на ім'я завідувача кафедри;
- скласти разом з науковим керівником календарний план щодо виконання магістерської роботи та дотримуватися строків її виконання, передбачених у графіку;
- сформулювати разом з науковим керівником науково-категоріальний апарат (об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження) та структурувати зміст роботи;
- зібрати, проаналізувати та систематизувати наукові джерела, які доцільно використати при виконанні магістерської роботи;
- спланувати та здійснити емпіричне дослідження (анкетування, тестування, педагогічний експеримент тощо), проаналізувати та інтерпретувати його результати;
- брати участь у наукових конференціях, результати дослідження друкувати в матеріалах конференцій, заздалегідь узгодивши текст з науковим керівником;
- подавати на перевірку науковому керівнику окремі розділи та кінцевий варіант магістерської роботи відповідно до встановлених термінів плана-графіка;
- враховувати зауваження наукового керівника та вносити правки в текст роботи;
- оформити роботу відповідно встановленим вимогам, зазначеним у методичних рекомендаціях;
- забезпечити перевірку магістерської роботи на академічний плагіат та отримати довідку про відсоток авторського тексту в роботі;
- отримати письмовий відгук від наукового керівника на роботу;
- подати магістерську роботу на рецензування та отримати висновок рецензента;
- подати готову магістерську роботу на кафедру педагогіки вищої школи не пізніше, ніж за 2 тижні до захисту в атестаційній комісії;
- захистити магістерську роботу (попередній (кафедральний) захист; перед атестаційною комісією).

6.5. Роль та відповідальність атестаційної комісії

Кваліфікаційні роботи подають на розгляд атестаційній комісії за десять днів до захисту після попереднього обговорення й прийняття відповідної рекомендації до захисту на засіданнях кафедр.

Ролі та відповідальність атестаційної комісії:

- організація та проведення атестації здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістра відповідно до вимог стандартів вищої освіти та нормативних документів закладу вищої освіти;
- розгляд та оцінювання результатів виконання і публічного захисту магістерських досліджень;
- забезпечення об'єктивності, прозорості та неупередженості оцінювання магістерських робіт;
- перевірка відповідності магістерських досліджень вимогам освітньої програми та принципам академічної доброчесності;
- ухвалення рішення щодо присудження здобувачам освітнього ступеня магістра та визначення підсумкової оцінки;
- оформлення та затвердження протоколів засідань атестаційної комісії;
- надання рекомендацій щодо покращення якості підготовки магістерських робіт і освітнього процесу (у межах повноважень).

7. КОМПОЗИЦІЯ ТЕКСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

7.1. Структура магістерської роботи

Оскільки магістерська робота є кваліфікаційною науковою працею, її оцінюють не лише з точки зору теоретичної наукової значущості, актуальності теми, прикладного значення отриманих результатів, а й за рівнем її загальнометодологічної підготовки, що передусім виявляється в її композиції.

Структура (композиція) магістерської роботи відображає послідовний зв'язок довідкових і змістових частин дослідження. Назви структурних компонентів мають бути науково правильно та філологічно грамотно сформульованими, відповідати темі та предмету дослідження. Оскільки структура роботи передає логічний зв'язок наукового дослідження, то зміст розділів і підрозділів повинен відповідати логічним переходам; теоретичні твердження попереднього розділу повинні бути передумовою для наступного. Виклад матеріалу в структурних частинах повинен бути рівномірний і пропорційний (обсяг одного параграфу не повинен перевищувати 50% загального обсягу тексту; вступ і висновок менші від розділів; розділи між собою однакові).

Канонізованої структури магістерської роботи немає, усе залежить від особливостей дослідження. Проте є низка традиційних структурних компонентів:

- титульний аркуш (додаток Е);
- зміст (додаток Ж);
- перелік умовних позначень, символів і термінів (за необхідності);
- вступ;
- основна частина (розділи магістерської роботи: перший розділ – теоретичний; другий розділ – дослідно-експериментальний відповідно до предмету дослідження та головних завдань; висновки до розділів);
- висновки;
- список використаних джерел;

– додатки (у разі потреби).

Обсяг основного тексту магістерської роботи складає не менше **60 сторінок**, але за потреби може бути збільшений до **100 сторінок** друкованого тексту. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки.

7.2. Зміст

Зміст магістерської роботи наводиться на початку роботи та передає структуру дослідження. Він містить назви всіх структурних елементів (перелік умовних позначень, вступ, розділи та підрозділи, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел, додатки тощо), заголовки та підзаголовки (за їх наявності) із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок. Заголовки в змісті повинні точно повторювати заголовки в тексті, скорочення їх не допускаються.

Заголовки однакових ступенів рубрикації тексту необхідно розміщувати один під одним. Заголовки кожного подальшого ступеня зміщені вправо по відношенню до заголовків попереднього рівня на абзацний відступ (п'ять знаків). Усі заголовки пишуться маленькими літерами з першої великої, крапка в кінці заголовка не ставиться. Останнє слово кожного заголовка з'єднується крапками із номером сторінки, що йому відповідає.

Зміст зручно оформляти у вигляді таблиці з двох стовпчиків, один із яких містить назви розділів, підрозділів, а інший – нумерацію сторінок; зовнішні межі (рамки) таблиці не відображають.

Приклад структури роботи наведено у Додатку Ж.

7.3. Вступ

Вступ – структурний компонент магістерської роботи, в якому розкривається сутність і стан (теоретична та практична складові) досліджуваної проблеми, її значущість, формується бачення наукового пошуку та міститься науково-категоріальний апарат (кваліфікаційні характеристики) наукового дослідження. Текст вступу повинен мати науково-реферативний характер.

Обсяг вступу становить 5-7 сторінок.

Компоненти «Вступу»:

- актуальність дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- мета дослідження;
- завдання дослідження;
- методи дослідження;
- експериментальна база дослідження (за умови проведення експерименту);
- наукова новизна;
- практичне значення;
- апробація результатів дослідження;
- структура магістерської роботи.

Актуальність дослідження.

Актуальність наукового дослідження – це його відповідність сучасним потребам науки та практики. Обґрунтування визначеності актуальності проблеми дослідження передбачає отримання результатів, що сприятимуть вирішенню визначених практичних завдань або сприятимуть усуненню теоретичних суперечностей у галузі досліджуваної проблеми. Висвітлення ступеня важливості й актуальності дослідження слід здійснювати шляхом критичного аналізу, порівняння з відомим вирішенням проблеми, визначення суперечностей.

Рекомендована схема представлення актуальності наукового дослідження:

- формування оцінки існуючого стану предмета дослідження із встановленням суперечностей;

- оцінка стану розв'язання досліджуваної проблеми в законодавчій та нормативно-правовій базі;

- стан і ступінь розробленості наукового дослідження у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі (визначення тих науковців, які проводили дослідження в даній проблематиці);

- підбиття підсумків (резюме) про недостатню розробленість аспекту проблеми, що зумовило вибір теми дослідження; сформованість наукової проблеми, виявлення невідомих аспектів теми дослідження та необхідність проведення дослідження на зазначену тему.

Висвітлення актуальності дослідження не повинне бути багатослівним.

Достатньо кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми.

Заголовок «Актуальність дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Об'єкт дослідження.

Об'єкт дослідження – це явище (предмет або процес), що є причиною проблемної ситуації, що обирається для вивчення. Це та частина практики або наукового знання (за умови теоретичного дослідження), яка обрана для вивчення. Об'єкт завжди повинен знаходитися в галузі певної науки або процесу та не виходити за їх межі.

Предмет дослідження.

Предмет дослідження – це той аспект об'єкта дослідження, який розглядається в магістерській роботі та визначає тему.

Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне й часткове. Один і той же об'єкт може служити предметом різних досліджень. Якщо об'єкт дослідження відповідає на запитання «Що розглядається?», то предмет дослідження вказує на аспекти розгляду, спосіб вивчення об'єкта дослідження, нові відношення, властивості, функції об'єкта (за авторським поглядом С. Гончаренка, Л. Артемової, Г. Беленької).

Заголовки «Об'єкт дослідження» і «Предмет дослідження» пишуться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Мета дослідження.

Мета наукового дослідження – це авторська стратегія в одержанні нових знань про об'єкт і предмет дослідження. Формулювання мети дослідження спрямоване на кінцевий результат, який має одержати дослідник у науковій діяльності.

Отже, мета – це те, що ми хочемо отримати при проведенні дослідження, ціль, яку ми перед собою ставимо. Мета передбачає відповідь на запитання «Що бажає одержати дослідник і яким має бути цей результат?». Із формулювання мети має бути зрозуміло: що досліджується; для чого досліджується; яким шляхом досягається результат.

Заголовки «Мета дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Мета дослідження визначає його завдання.

Завдання дослідження.

Завдання дослідження – це деталізований перелік дій, які повинні бути проведені в ході наукового дослідження з метою реалізації його мети. Виконання всіх поставлених завдань у підсумку повинно забезпечити досягнення кінцевої мети дослідження. Перелік завдань може визначатися як тематичною, так і логічною послідовністю, зумовленою внутрішньою логікою дослідницького процесу.

У магістерській роботі формулюють не більше 4 завдань.

Реалізація завдань дослідження повинна відображатися у висновках.

Бажано вживати такі ключові слова щодо постановки завдань: «проаналізувати», «розглянути», «дослідити», «визначити», «виявити», «з'ясувати», «оцінити», «описати», «обґрунтувати», «запропонувати», «розробити», «удосконалити», «оптимізувати», «узагальнити», «розробити рекомендації», «запропонувати».

Заголовок «Завдання дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Методи дослідження.

Метод наукового дослідження – це шлях наукового дослідження або спосіб пізнання будь-якої реальності. Методи дослідження, як інструмент у відборі фактичного матеріалу, обираються відповідно до особливостей поставленої мети та специфіки завдань магістерської роботи. Вибір методів не є довільним, а визначається особливостями змісту проблем і можливостями її дослідження.

Класифікація головних методів наукового дослідження:

1) *за рівнем методологічного аналізу:*

– загальнонаукові;

– методи сходження від абстрактного до конкретного, діалектичні методи, методи суміжних галузей науки, методи окремих галузей науки;

2) *за видами дослідження:*

– емпіричні (спостереження, експеримент, тестування, моделювання);

– теоретичні (аналогія, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аксіоматика, узагальнення; логічні та історичні методи);

– мета теоретичні (методи системного і комплексного аналізу, термінологічний підхід, періодизація);

3) *за сферою застосування методів:*

– організаційні (порівняльний, лонгітюдний, комплексний);

– емпіричні (спостереження, опитувальні, діагностичні, експериментальні, праксометричні);

– методи обробки даних: кількісні (кореляційний аналіз, факторний аналіз, регресивний аналіз, дисперсійний аналіз, кластерний аналіз); якісні (класифікація, диференціація, категоризація).

Наукове дослідження відбувається на двох рівнях:

1) емпіричному (здійснюється процес накопичення фактів – збирання науково-практичної інформації);

2) теоретичному (здійснюється узагальнення знань – обробка зібраних фактів).

Відповідно, загальні методи пізнання умовно поділяють на три групи:

1) методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, експеримент);

2) методи теоретичного дослідження (ідеалізація, формалізація, логічні й історичні методи);

3) методи, що можуть бути застосовані на емпіричному і теоретичному рівнях (абстрагування, аналіз і синтез, індукція й дедукція, моделювання).

Заголовок «Методи дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Експериментальна база дослідження. За умови проведення експерименту у вступі зазначають експериментальну базу дослідження. При цьому вказується заклад вищої освіти, в якому проводився експеримент та учасники (кількість осіб, інших важливих (за потребою) для дослідження особливостей) експериментальної та контрольної групи.

Заголовок «Експериментальна база дослідження» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Наукова новизна.

За умови присутності в роботі елементів наукової новизни у теоретичному обґрунтуванні або методичному інструментарії необхідно у вигляді короткої анотації викласти нові наукові положення, вказуючи на відмінність цих положень від відомих раніше.

При формулюванні наукової новизни важливо враховувати три головні умови:

1) розкриття результату, тобто в науковій роботі необхідно вказати, який тип нового знання здобув дослідник (вироблення концепції, методики, класифікації, закономірностей тощо);

2) визначення рівня новизни отриманого результату, його місце серед відомих наукових фактів;

3) оцінка нових результатів, чіткий і розгорнутий їх виклад.

Загальноприйнято під час здійснення наукових досліджень формувати наукову новизну отриманих результатів за допомогою таких фраз:

– «визначено»;

– «уточнено»;

– «удосконалено...»;

– «набуло подальшого розвитку...».

Виконання магістерських робіт передбачає отримання наукової новизни на рівні «набуло подальшого розвитку.....».

Заголовок «Наукова новизна» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Практичне значення.

Прикладне значення магістерської роботи необхідно подати як власне бачення щодо використання на практиці одержаних результатів або рекомендації щодо їх застосування, вказати ступінь готовності їх до впровадження.

Заголовок «Практичне значення» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Апробація результатів дослідження.

Вказується перелік наукових конференцій, семінарів, круглих столів та інших наукових зібрань, на яких оприлюднено результати дослідження. Наводиться інформація про публікації результатів наукових досліджень здобувачів у межах виконання магістерської роботи.

Для магістерської роботи обов'язковою є наявність участі здобувача у наукових конференціях (опубліковані тези доповіді/наукова стаття).

Заголовок «Практичне значення» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

Структура роботи.

Вказується перелік структурних компонентів магістерської роботи та відомості про їхній обсяг (кількість сторінок: загальний обсяг – з урахуванням списку літератури і додатків; обсяг основного змісту – без урахування списку використаних джерел і додатків), ілюстрацій, таблиць, списку літературних джерел і додатків. Наприклад, «Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел з 90 найменувань (з них 5 – англійською мовою), 7 додатків, 10 таблиць, 2 рисунки. Загальний обсяг роботи 93 сторінки (75 – основна частина)».

Заголовок «Структура роботи» пишеться жирним звичайним шрифтом (без лапок).

7.4. Основна частина

Основна частина роботи складається з двох розділів, підрозділів (параграфів), пунктів, підпунктів. Основну частину роботи розміщують після Вступу, починаючи з нової сторінки. Кожен розділ може містити 2-3 підрозділи (параграфи). Надмірне дроблення матеріалу ускладнює його сприймання. Рекомендовано розмір розділів і підрозділів робити співмірними. Кожний розділ починається з нової сторінки. У кінці кожного розділу формується висновок із стислим викладенням представлених у розділі наукових і практичних результатів. На положення цього розділу опирається дослідження питань, винесених у наступні розділи.

Зміст розділів основної частини повинен підпорядковуватись одній провідній ідеї та відповідати темі магістерської роботи. Матеріал повинен бути викладений із дотриманням усіх вимог, які висуваються до написання магістерських робіт: лаконічно, логічно, аргументовано; із наявністю критичного огляду, наукової полеміки; самостійності суджень. Слід пам'ятати, що положення сформовані в попередньому розділі є передумовою для висвітлення питань у наступному розділі.

Використовуючи ідеї, публікації, наукові результати та матеріали інших авторів у тексті магістерської роботи, необхідно обов'язково здійснювати посилання на публікації цих авторів.

Докази або більш детальну інформацію дослідження можна розмістити у «Додатках».

Основна частина магістерської роботи обов'язково повинна бути представлена теоретико-методологічним (перший розділ) та дослідно-емпіричним (другий розділ) матеріалом наукового дослідження.

У розділах основної частини подають:

- огляд (аналіз) літератури з досліджуваної проблеми;
- опис результатів і аналіз власних досліджень.

У першому розділі («РОЗДІЛ 1») важливо систематизовано проаналізувати та узагальнити головні теоретичні та методологічні підходи до розв'язання досліджуваної проблеми. Для цього необхідно:

- здійснити аналітичний огляд (критичний аналіз) досліджуваної проблеми в науковій літературі (проаналізувати різні теорії та погляди; обґрунтувати теоретичні концепції, на яких будується дослідження; виокремити низку вчених/наукові школи, які займалися дослідженням у цьому напрямі; порівняти різні точки зору, опубліковані в літературі за темою дослідження; здійснити порівняльний аналіз праць вітчизняних і зарубіжних провідних фахівців з теми дослідження; виявити зарубіжний досвід вирішення проблеми; представити праці із суміжних галузей наукового знання; навести приклади дискусійних і невирішених проблем, обґрунтувати своє ставлення до них і надати альтернативні пропозиції щодо їх розв'язання);

- проаналізувати законодавче та нормативно-правове забезпечення відповідної сфери освітньої/педагогічної діяльності;

- уточнити зміст головних категорій та понять дослідження;
- представити класифікаційні ознаки предмета дослідження;
- сформулювати концептуальні підходи;
- встановити роль головних чинників впливу на досліджуване явище;
- виявити перспективні напрямки подальших досліджень.

Наукові праці з висвітлення предмета дослідження можна аналізувати та представляти шляхом: висвітлення динаміки/тенденцій розвитку проблеми, головних етапів розвитку наукових уявлень з проблеми; «історії питання» (*хронологічний принцип*); присвяченню розкриттю окремих аспектів досліджуваної тематики (*тематичний принцип*); логічного представлення у відповідності до еволюції розвитку поглядів на досліджувані проблеми, що дозволяє повністю розкрити їхній зміст (*хронологічно-проблемний принцип*). Для написання магістерської роботи рекомендовано останній принцип.

Рекомендовано ознайомлення з літературою здійснювати у зворотному хронологічному порядку, оскільки зміст видань останніх років може представляти напрацювання попередніх наукових досліджень.

Перший розділ необхідно завершувати написанням висновків до першого розділу («Висновки до першого розділу»), в яких магістр підсумовує сутність, значення, кваліфікаційні характеристики, історію та сучасні тенденції предмета дослідження; методологічні підходи. Рекомендований обсяг – не більше однієї сторінки.

У другому розділі («РОЗДІЛ 2») (дослідно-експериментальному) подається констатувальний, формувальний та контрольний експерименти.

Для представлення констатувального експерименту необхідно:

- структурувати предмет дослідження з визначенням взаємозв'язків між структурними складовими;
- визначити можливі напрямки/шляхи удосконалення предмета дослідження;
- представити детальний опис досліджуваної групи (проте, відповідно до принципу конфіденційності, недопустимо називати прізвища досліджуваних осіб та подавати будь-яку іншу інформацію, що сприяє ідентифікації);
- представити детальний опис методів/методики діагностики досліджуваного явища (процесу) та аргументувати вибір;
- охарактеризувати предмет дослідження за допомогою системи кількісних і якісних показників;
- проаналізувати критерії, показники та компоненти визначення рівня сформованості предмета у досліджуваних;
- встановити особливості впливу на явище (процес) супровідних аспектів.

Подання результатів констатувального експерименту як фактичної інформації рекомендовано у вигляді таблиць, схем, діаграм, графіків.

Формувальний та контрольний етапи експерименту є подальшими підрозділами другого розділу магістерської роботи. Це вносить корективи в структуру другого розділу та логіку викладу матеріалів наукової роботи. Відповідно, методика проведення педагогічного експерименту, опрацювання отриманих результатів, формування відповідних рекомендацій вимагає опрацювання додаткової навчально-методичної літератури з методології педагогічного дослідження та консультацій наукового керівника.

Формувальний педагогічний експеримент, як правило, спрямований на вивчення педагогічних явищ у динаміці. Формувальний експеримент організовується для визначення умов, методів, форм, змісту освітніх феноменів. Він пов'язаний із введенням в освітній процес запланованих новацій. Їх зміст залежить від мети експерименту, предмета дослідження, характеру процесів, що вивчаються, ступенем готовності бази експерименту до їх сприйняття. Сутність формувального експерименту полягає в тому, що дослідник упроваджує в експериментальній групі заздалегідь розроблені заходи, які, на його думку, мають покращити стан вирішення проблеми. Після завершення запланованих заходів, використовуючи методики, розроблені в констатувальному експерименті, вимірюється рівень розвиненості тих якостей, знань, умінь, навичок, які було виміряно на етапі констатувального експерименту. Отримані результати після проведення формувального експерименту порівнюються з аналогічно отриманими в процесі проведення констатувального експерименту. На підставі цього порівняння робиться висновок щодо ефективності запропонованих заходів, методів, умов. Цей етап представляється як контрольний експеримент.

Рекомендовано матеріали, що не дуже важливі для представлення результатів дослідження, виносити у Додатки.

Другий розділ необхідно завершувати написанням висновків до другого розділу («Висновки до другого розділу»), в яких здобувач представляє аналіз результатів проведеного педагогічного експерименту та висуває практичні/методичні рекомендації щодо вдосконалення досліджуваного явища (процесу). Рекомендований обсяг – не більше однієї сторінки.

7.5. Висновки

Завершуючи зміст основного тексту магістерської роботи, подають загальні висновки, в яких висвітлюють найважливіші наукові та практичні результати дослідження. Вони повинні містити стислий виклад актуальності теми, аналітичну оцінку, пропозиції здобувача тощо. Висновки повинні чітко відповідати меті та завданням магістерської роботи.

У висновках вказуються узагальнені судження щодо проведеного дослідження, визначеного змісту провідних категорій, зафіксованих тенденцій, наукові проблеми, для розв'язання яких були застосовані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою магістерської роботи. За наявності практичного значення отриманих результатів надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їхнього застосування.

У тексті висновків не допускаються:

- посилання на інших авторів, їх цитування;
- наведення загальновідомих істин;
- розмірковування пропитання, які не досліджувалися в попередніх розділах;
- дослівні повтори тексту розділів (висновків до розділів).

Рекомендується нумерація висновків для їх чіткого розмежування та зручності перевірки їхньої відповідності завданням магістерської роботи. Рекомендовано розпочинати кожен із висновків з дієслів доконаного виду (наприклад: «проаналізовано ...», «встановлено ...», «виявлено ...», «доведено ...», «показано ...», «досліджено ...», «розроблено ...», «отримано ...», «запропоновано ...», «рекомендовано ...» тощо).

Рекомендований обсяг висновків – 2–5 сторінок.

7.6. Список використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних у науковому дослідженні джерел, який подається після висновків.

У магістерській роботі список використаних джерел має містити 50-80 (за необхідності 100-120) джерел інформації, з них не менше 3 іноземних, проаналізованих у процесі дослідження.

Бібліографічний список магістерської роботи є показником фундаментальності проведеного дослідження. До його переліку відносять вітчизняну та зарубіжну: загальнонаукову літературу, спеціальну наукову літературу, законодавчі та нормативно-правові матеріали, матеріали статистики, періодичну літературу, навчально-методичну літературу, архівні документи, Інтернет джерела.

Список використаних джерел складають і оформляють відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302: 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», який набув чинності з 1 липня 2016 року.

Загальні вимоги до списку використаних джерел магістерської роботи:

– кожний запис позиції у списку літератури починають з нового рядка та нумерують;

- список укладається за абеткою – спершу кирилицею, а згодом – латинкою;
- до бібліографічного списку входить уся література, на яку магістр посилається (цитує) при написанні роботи;
- у списку літератури повинні переважати новітні видання;
- у списку використаних джерел повинні бути подані власні публікації магістра.

7.7. Додатки

У магістерській роботі додатки оформляються після списку використаної літератури. До додатків можна вносити довідкові та допоміжні матеріали, які безпосередньо стосуються теми, але через свій великий обсяг переобтяжують її основну частину. Зокрема: анкети, схеми, таблиці, витяги з нормативних документів, інструкції, опис методики реалізації програм, текст розроблених робочих програм, інструментарій дослідження, ілюстрації допоміжного характеру тощо.

У тексті магістерської роботи повинні бути посилання на додатки. Кожен додаток необхідно починати з нової сторінки із заголовком «Додаток», який надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки (починаючи з А), за винятком літер Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, «Додаток Б».

Таблиці, діаграми, графіки, рисунки, схеми у додатках повинні мати внутрішню нумерацію (наприклад: Таблиця Б. 1; Рис. Б. 2).

8. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Оформлення магістерської роботи повинно відповідати вимогам, які висувають до рукописів наукових праць, коли готують їх до друку.

8.1. Загальні вимоги до оформлення магістерської роботи:

- 1) друк тексту на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4;
- 2) набір тексту роботи на комп'ютері здійснюється з використанням текстового редактора Word, при цьому рекомендується використовувати шрифти типу times new roman; кегль – 14; масштаб – 100%; інтервал – 1,5;
- 3) набір тексту роботи на комп'ютері здійснюється з дотриманням полів: ліве – 30 мм, верхнє – 20 мм, праве – 10 мм, нижнє – 20 мм;
- 4) на сторінці – 28–30 рядків по 65–72 знаків у кожному (враховуючи пробіли між словами);
- 5) відстань між рядками – півтора інтервали, підрядкові посилання та примітки – один інтервал.
- 6) назви розділів і підрозділів відокремлюють від тексту двома-трьома інтервалами;
- 7) абзац дорівнює п'яти знакам (задається 1,25 см);
- 8) текст іноземною мовою повністю набирають за допомогою спеціальних шрифтів;
- 9) сторінки нумерують за єдиною системою від першої до останньої без пропусків і повторів (включно з ілюстраціями й додатками). Першою сторінкою є титульна, на ній цифру «1» не ставлять. Після титульної сторінки йде окрема сторінка зі змістом роботи. На ній також не проставляють порядкового номера. У змісті обов'язково вказують

початкові сторінки кожної структурної частини. Нумерацію сторінок проставляють у правому верхньому кутку сторінки;

10) кожен наступний структурний елемент магістерської роботи слід починати з нової сторінки, вказуючи заголовок відповідно до змісту. Заголовки доцільно друкувати великими літерами симетрично до тексту без крапки в кінці (**ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**);

11) у випадку виокремлення в роботі розділів і підрозділів кожний наступний підрозділ продовжують з абзацу на тій же сторінці. Але кожний підрозділ обов'язково повинен мати назву (заголовок), вказану в змісті. Крапку в кінці заголовків не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапками. Переноси слів у заголовках будь-якого рівня не допускаються;

12) підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.». У тому ж рядку пишеться малими літерами заголовок підрозділу. Підпункти нумерують у межах кожного пункту, за такими ж правилами, як пункти;

13) комплектація магістерської роботи повинна дотримуватись наступного порядку:

1. Титульний лист.
2. Зміст.
3. Перелік умовних позначень (при необхідності).
4. Вступ.
5. Основна частина, поділена на 2 розділи та підрозділи, а також висновки до кожного розділу.
6. Загальні висновки.
7. Список використаних джерел.
8. Додатки.

Інші обов'язкові складові магістерської роботи: відгук наукового керівника; рецензія на магістерську роботу; довідка про академічну доброчесність – подаються в окремих файлах;

14) титульний лист повинен містити:

– назву міністерства, закладу вищої освіти, факультету, кафедри, де виконано магістерську роботу;

- прізвище, ім'я, по батькові магістра;
- повну тему роботи;
- слова: Магістерська робота;
- галузь знань та спеціальність;
- відомості про наукового керівника;
- місто та рік виконання.

Приклад оформлення титульного аркуша наведено у Додатку Е.

15) друк повинен бути чітким, чорного кольору, середньої жирності;

16) після друку текст роботи повинен бути ретельно перевірений автором на точність числових і фактичних даних;

17) дозволено використання кольору в друці малюнків, діаграм;

18) електронна версія магістерської роботи відправляється на пошту кафедри педагогіки вищої школи (kafedrapvs@gmail.com).

8.2. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

За необхідності до структури магістерської роботи долучають перелік умовних позначень як окремий реєстр. Це зумовлено вживанням специфічної термінології, символів, одиниць, маловідомих скорочень. Проте, якщо такі скорочення в магістерській роботі повторюються не більше трьох разів, тоді їх перелік не вносять, а розшифрування подають у тексті під час першого згадування.

Перелік необхідно друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальне розшифрування.

Наприклад:

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ДВНЗ «ДДПУ» – Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»

ЕГ – експериментальна група

ЗВО – заклад вищої освіти

КГ – контрольна група

ОПП – освітньо-професійна програма

ПВШ – кафедра педагогіки вищої школи

8.3. Ілюстрації, таблиці

Основними структурними елементами магістерської роботи є ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми), таблиці, примітки, виноски, формули, посилання тощо.

Ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми) слід розміщувати у магістерській роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці.

Якщо ілюстрації створені не автором магістерської роботи, необхідно при їх поданні дотримуватись вимог чинного законодавства про авторські права – робити посилання.

Ілюстрації позначають словом «Рис. 1.1», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних.

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номеру ілюстрації, відокремлених крапкою (наприклад, 1.5. – п'ятий рисунок першого розділу).

На всі ілюстрації повинні бути посилання в тексті. Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.5». У повторних посиланнях на таблиці вказувати скорочене слово «дивись», наприклад: «див. рис. 1.5».

Рекомендовано цифровий матеріал оформляти у вигляді таблиць.

Таблицю необхідно розміщувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться в додатках (наприклад, табл. 2.3).

Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою (наприклад, таблиця 2.3 – третя таблиця другого розділу).

Напис «Таблиця» та її номер розміщують у правому верхньому куті, над заголовком таблиці. Назву таблиці друкують малими літерами (крім першої великої), курсивом і поміщають над таблицею («Таблиця 2.3»).

У таблицях слід обов'язково зазначати одиницю виміру. Одиниці виміру мають наводитися у відповідності до стандартів. Кількісні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під іншою або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її шапку (або) бокову частину.

При поділі таблиці на частини можна шапку або бокові частини замінити відповідно номерами граф або рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці. Слово «Таблиця_» вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці_____» із зазначенням номера таблиці. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком.

У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Під таблицями слід обов'язково вказати джерело інформації.

8.4. Посилання й цитування

Під час написання магістерської роботи необхідно посилатися на джерела, матеріали, результати яких наводяться в роботі.

Посилання в тексті наукової роботи на джерела слід позначати порядковим номером за «Списком використаних джерел», виділеним разом із вказаними сторінками двома квадратними дужками (наприклад, [10, с. 25]).

Посилання на джерело може бути прямим і непрямим. При прямому посиланні подають частину авторського тексту в оригіналі з посиланням на автора, виділяючи текст лапками. При непрямому посиланні подають у роботі частину авторського тексту у власній інтерпретації, але теж з посиланням на джерело. При посиланні на мережеві видання спочатку зазначається назва джерела за описаними вище правилами, а потім вказується лінк.

На таблиці та ілюстрації в тексті посилання – (див. табл. 1.1) або (див. рис. 2.5).

Загальні вимоги до цитування:

1) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться у тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі;

2) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту та позначається трьома крапками;

3) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

4) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні

думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

8.5. Список використаних джерел

Список використаних джерел складають і оформляють відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302: 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», який набув чинності з 1 липня 2016 року.

Загальні вимоги до списку використаних джерел:

- кожний запис позиції у списку літератури починають з нового рядка та нумерують;
- список укладається за абеткою – спершу кирилицею, а згодом – латинкою;
- до бібліографічного списку входить уся література, на яку магістр посилається (цитує) при написанні роботи;
- у списку літератури повинні переважати новітні видання;
- у списку використаних джерел повинні бути подані власні публікації магістра.

Приклади оформлення списку використаних джерел наведено у додатку 3.

8.6. Додатки

У тексті магістерської роботи повинні бути посилання на додатки, які вказують у порядку появи посилань на них у тексті роботи.

Кожен додаток необхідно починати з нової сторінки із заголовком «Додаток», який надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки (починаючи з А), за винятком літер Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, «Додаток Б».

Загальна назва до елемента магістерської роботи «**ДОДАТКИ**» вказується перед «**Додатком А**» на одній сторінці із відокремленням у два-три рядки.

Таблиці, діаграми, графіки, рисунки, схеми у додатках повинні мати внутрішню нумерацію. Їх слід нумерувати в межах кожного додатку (наприклад, рисунок А.3 – третій рисунок додатку А, таблиця В.2 – друга таблиця додатку В).

9. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОШУК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Підбір літератури для роботи над магістерським дослідженням слід розпочинати одразу після затвердження теми. Результат бібліографічного пошуку літературних джерел презентується в систематизованому списку бібліографії за темою магістерської роботи, який згодом буде доповнюватися та уточнюватися. Пошук та аналіз інформації про стан розробки проблеми передбачає бібліографічний збір, історіографічне опрацювання та дослідження вихідних джерел – документів і матеріалів.

Створюючи бібліографічний перелік літературних джерел магістр повинен звернутися до предметно-тематичних каталогів і бібліографічних довідників у бібліотеках, а також використовувати систему Internet-ресурсів. Огляд слід розпочинати з документів (законодавчих, нормативно-правових, статистичних, аналітичних звітів

тощо), вивчати наукову літературу (монографії, статті в часописах і збірниках наукових праць, матеріали наукових конференцій, автореферати, тексти дисертацій), результати соціологічних досліджень тощо.

У складанні бібліографії та зборі фактичного матеріалу рекомендовано дотримуватись загальних правил:

– збір теоретичної інформації ведеться ретроспективно (від сучасних джерел до більш старих);

– пошук найновіших напрямів сучасних досліджень слід розпочинати з періодичних видань та Інтернет-ресурсів; вибірку в періодиці слід здійснювати за останніх 5–10 років;

– критичний огляд літератури необхідно здійснювати з дослідження головних питань, переходячи до супровідного матеріалу; відповідно, використавши спочатку фундаментальну літературу (навчальна література, монографії, наукові статті), а далі – прикладну; перевагу надавати першоджерелам; зосереджуватись на думці авторів, які мають авторитет у даній галузі;

– в огляді літератури доцільно звернутись до досліджень із суміжних галузей означеної проблеми – філософії, психології, соціології, менеджменту;

– здійснюючи нотатки, слід враховувати, що не вся інформація увійде до тексту роботи як запозичений матеріал (зрештою, велика кількість цитат представляє слабку авторську позицію), деяка опосередковано буде спонукати до формування власних наукових ідей;

– для оперативного пошуку інформації, пов'язаної з темою дослідження, необхідно дотримуватись впорядкування картотеки/списку літературних джерел; одержану інформацію слід систематизувати за головними розділами магістерської роботи (електронні файли за тематикою; тематичні папки з друківаними матеріалами на паперових носіях тощо);

– здійснюючи виписки з літературних джерел слід подбати про коректність посилань у процесі написання роботи (автор, назва статті чи книги, видання, рік, том, номер, сторінка), що згодом спростить формування кінцевого списку використаних джерел та гарантує відсутність плагіату;

– кінцевим етапом аналізу наукової літератури є констатація стану вивченості та розробленості відповідної проблеми, аналітична оцінка перспектив дослідження.

Етапи роботи над науковими публікаціями:

- 1) загальне ознайомлення з роботою за її змістом;
- 2) побіжний перегляд усього тексту;
- 3) послідовне читання матеріалу;
- 4) вибіркоче читання будь-якої частини публікації;
- 5) виписування матеріалів, що становлять особливий інтерес;
- 6) критичне оцінювання;
- 7) редагування занотованого фрагменту тексту майбутньої роботи.

Оперативність та якісний системний бібліографічний пошук забезпечується ступенем інформованості магістра в досліджуваній галузі, а критерієм оцінки – вміння практичного застосування в магістерській роботі прочитаного в літературі, критична оцінка відібраних фактів.

Для пошуку інформації з питань освіти рекомендовано використовувати офіційні сайти:

- 1) www.rada.gov.ua – Верховна Рада України;
- 2) www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України;
- 3) www.nbu.gov.ua – Національна наукова бібліотека України ім. В.І.Вернадського;
- 4) www.naps.gov.ua – Національна академія педагогічних наук України.

10. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ЦИТУВАННЯ, САМОЦИТУВАННЯ, ДАНІ, ШІ-ІНСТРУМЕНТИ (ДЕКЛАРАЦІЯ/ПРАВИЛА ВИКОРИСТАННЯ)

Академічна доброчесність є одним з ключових питань сучасної освіти, оскільки вона безпосередньо впливає на якість навчання, рівень компетентності випускників і розвиток суспільства в цілому

Академічна доброчесність (academic integrity) – у широкому розумінні й відповідно до визначення Міжнародного Центру Академічної доброчесності (ICAI, 2013) це слідування академічною спільнотою принципам, що базуються на таких фундаментальних цінностях, як чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, мужність за будь-яких обставин та у будь-яких умовах (Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти)

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень (ЗУ «Про вищу освіту»)

Порушенням академічної доброчесності вважається (ЗУ «Про освіту»):

– академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

– самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

– фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

– фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

– списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

– обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

– хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

– необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

– надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

– вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами ДДПУ передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації.

Умови використання штучного інтелекту

Декларація про умови використання штучного інтелекту та технологій з підтримкою ШІ.

Штучний інтелект (ШІ) визначається як набір технологій, що дозволяє системам виконувати завдання, які зазвичай вимагають людського інтелекту (генерація тексту, переклад, аналіз даних тощо).

Технології з підтримкою ШІ включають, зокрема, але не обмежуються, такі інструменти, як ChatGPT, Grammarly, DeepL, Scite, Elicit, ResearchRabbit та інші.

Здобувачі можуть використовувати ШІ-інструменти лише як допоміжні засоби під час підготовки рукописів, зокрема для: перевірки граматики та стилю; пошуку наукової літератури; структурування тексту; формування ідей для дослідження.

Забороняється використання ШІ для: повної генерації текстів без авторської обробки; створення вигаданих посилань або фальсифікації даних; автоматизованого рецензування без залучення фахівця.

Усі наукові твердження, висновки та посилання мають бути ретельно перевірені автором. Відповідальність за достовірність, оригінальність та відповідність академічним стандартам несе автор.

Автори зобов'язані декларувати використання ШІ у відповідному розділі рукопису (наприклад, примітках), вказуючи, який саме інструмент було використано і для яких цілей. Приклад: «Під час підготовки рукопису використовувався інструмент ChatGPT (OpenAI) для уточнення формулювань у розділі обговорення».

Використання ШІ не повинно суперечити принципам наукової доброчесності, академічної етики та авторських прав. ШІ не може бути вказаний як співавтор, оскільки не несе юридичної чи етичної відповідальності.

У разі виявлення порушень, пов'язаних із неетичним або непрозорим використанням ШІ, керівник залишає за собою право: вимагати пояснення або виправлення; відхилити матеріали; повідомити про порушення гаранту ОП, завідувачу кафедри педагогіки вищої школи.

Процедура встановлення наявності ознак збігів / ідентичності / схожості в кваліфікаційних роботах

На факультеті гуманітарної, філологічної та економічної освіти наказом ректора ДДПУ на основі рішень вченої ради факультету створено комісію з питань етики та академічної доброчесності факультету (далі – Комісія факультету), яка сформована з числа провідних науково-педагогічних працівників факультету та представників студентського самоврядування факультету.

Комісія факультету здійснює свої повноваження на основі принципів незалежності, неупередженості, академічної чесності та прозорості.

Комісія факультету на основі аналізу результатів автоматизованого пошуку текстових запозичень (програмними продуктами організацій, з якими ДДПУ підписав договір про співпрацю) приймає рішення щодо наявності ознак збігів/ ідентичності/ схожості в академічних текстах, зазначених у пунктах 5.1.1 та 5.1.4 Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів ДВНЗ «ДДПУ».

Комісія факультету надає довідку встановленого зразка, яка підписується головою та секретарем комісії факультету, і долучається до кваліфікаційної роботи як обов'язковий документ

Положення, для розгляду на вченій раді відповідного факультету.

Забороняється рекомендація до захисту кваліфікаційних робіт без висновків Комісії факультету.

У випадку встановлення факту наявності ознак збігів /ідентичності/схожості у кваліфікаційній роботі:

– менше 25% – здобувач допускається до захисту;

– від 25% до 50% – кваліфікаційна робота може бути доопрацьована автором у тижневий термін;

– більше 50% – здобувач не допускається до захисту і за порушення академічної доброчесності підлягає відрахуванню з ДДПУ з правом поновлення на атестацію в наступному навчальному році для повторного захисту кваліфікаційної роботи без зміни наукового керівника.

Відповідальність за наявність ознак збігів / ідентичності /схожості у кваліфікаційних роботах здобувачів лежить на авторах цих робіт, наукових керівниках та завідувачах відповідних кафедр.

11. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

11.1. Кафедральний (попередній) захист магістерської роботи

Попередній захист магістерської роботи відбувається за рішенням випускової кафедри не пізніше ніж за 5 тижнів до дати захисту перед атестаційною комісією.

Метою проведення попереднього захисту є перевірка на відповідність рівня магістерської роботи встановленим вимогам та готовність магістра презентувати доповідь і відповідати на запитання.

Процедура попереднього захисту схожа до прилюдного захисту магістерської роботи. Спочатку магістр презентує доповідь з обов'язковим використанням ілюстративних матеріалів, по закінченні всі присутні (члени кафедральної комісії, члени кафедри, магістри) можуть задати запитання щодо змісту магістерського дослідження, резюмує науковий керівник, надаючи загальну оцінку якості та ступеня завершеності виконання роботи й оголошує про допуск (не допуск) магістерської роботи до захисту перед атестаційною комісією.

Магістр подає на попередній захист роботу в завершеному вигляді. Члени кафедральної комісії оцінюють роботу за зовнішніми ознаками щодо оформлення тексту відповідно встановленим вимогам. При виявленні несуттєвих недоліків магістру надається певний термін для їх усунення. У разі невідповідності роботи встановленим вимогам, комісія складає й подає на кафедру висновок про недопущення її до захисту.

Після попереднього захисту за умови відсутності зауважень магістерська робота подається на кафедру в електронному вигляді не пізніше за 1 місяць до публічного захисту.

11.2. Відгук наукового керівника та рецензія на магістерську роботу

Після попереднього захисту завершена магістерська робота подається (реєструється) магістром на кафедру. Після цього науковий керівник складає письмовий відгук на роботу та передає на рецензію рецензенту.

Бланки «Відгук керівника магістерської роботи» та «Рецензія на магістерську роботу» представлені у Додатку К та Додатку Л.

Висновок наукового керівника завершується записом *«Рекомендується до захисту»*, а в разі негативної оцінки – *«До захисту не рекомендується»*. У випадку *негативного висновку* керівника це питання виноситься на розгляд на засіданні випускової кафедри за участю магістра та наукового керівника.

Рецензентом магістерської роботи може бути викладач закладу вищої освіти, в якому виконується дослідження або висококваліфікований фахівець (стекголдер) з науковим ступенем та вченим званням.

Рецензію підписує особисто рецензент, зазначивши свої ініціали, прізвище, посаду, науковий ступінь, вчене звання. Рецензію на магістерську роботу необхідно подати на кафедру не пізніше, ніж за 10 днів до захисту. Письмова рецензія надається здобувачеві для ознайомлення з міркуваннями рецензента не пізніше, ніж за 5 днів до захисту.

11.3. Експертиза магістерської роботи на забезпечення академічної доброчесності

Відповідно до законодавчих та нормативно-правових положень (Закон України «Про вищу освіту» (ст. 16 п.7 «Забезпечення якості вищої освіти», ст. 69 п.6 «Права

інтелектуальної власності та її захист»), «Про авторське право і суміжні права»; Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у «ДДПУ» та інших нормативно-правових актів) текст магістерської роботи повинен пройти процедуру перевірки на наявність академічного плагіату.

Дотримання академічної доброчесності здобувачем під час виконання магістерського дослідження, зобов'язує його уникнення «академічного плагіату», «самоплагіату», «фабрикації» та «фальсифікації».

Процедура перевірки магістерської роботи на наявність академічного плагіату передбачає:

- подачу на кафедру магістром електронного варіанту роботи;
- перевірку тексту роботи уповноваженою особою (керівник магістерської роботи);
- формування довідки про відсоток наявності академічного плагіату в роботі;
- у випадку встановлення факту наявності ознак збігів/ідентичності/схожості у кваліфікаційній роботі: менше 25% – здобувач допускається до захисту; від 25% до 50% – кваліфікаційна робота може бути доопрацьована автором у тижневий термін; більше 50% – здобувач не допускається до захисту і за порушення академічної доброчесності підлягає відрахуванню з університету з правом поновлення на атестацію в наступному навчальному році для повторного захисту кваліфікаційної роботи без зміни наукового керівника;
- довідка про відсоток наявності академічного плагіату у магістерській роботі долучається до структури магістерської роботи як обов'язковий документ про допуск роботи до публічного захисту.

11.4. Підготовка наукової доповіді та презентації магістерського дослідження

Процедура попереднього (кафедрального) та прилюдного захисту вимагає від магістра уміння представляти дослідження через виголошення доповіді та презентації виступу.

Тривалість доповіді не повинна перевищувати 10 хвилин. Рекомендовані структурні компоненти доповіді:

- актуальність дослідження та аргументація щодо обрання даної теми;
- об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження;
- методи дослідження;
- наукова новизна та практичне значення;
- структура магістерської роботи;
- апробація результатів дослідження;
- зміст кожного розділу із характеристикою головних позицій;
- висновки у кількості позицій представлених у тексті роботи.

Рекомендовано доповідь розпочинати словами: *«Шановний пане голово, шановні члени атестаційної комісії, шановні присутні! Вашій увазі пропонується стислий виклад змісту магістерської роботи, виконаної на тему _____»*. Після завершення доповіді: *«Доповідь закінчена. Дякую за увагу»*.

Виголошена здобувачем доповідь повинна бути підсилена презентацією виступу. Її підготовка у програмі Google Slides, Canva, Prezi, Visme повинна висвітлювати візуально усі положення доповіді.

Загальна кількість слайдів не повинна перевищувати 15.

Вимоги до оформлення:

- тло слайдів єдине для усієї презентації;
- кольори діаграм, схем, малюнків повинно бути яскравіше за тло;
- не використовувати ефекти анімації;
- не використовувати складних шрифтів;
- в одному слайді повинно бути не більше 15 рядків тексту.

Структура презентації:

- титульний слайд (назва теми роботи, прізвище та ініціали здобувача та наукового керівника);
- актуальність дослідження;
- об'єкт, предмет;
- мета та завдання дослідження;
- методи дослідження;
- наукова новизна та практичне значення;
- зміст кожного розділу із характеристикою головних позицій;
- висновки у кількості позицій представлених у тексті роботи.

11.5. Захист магістерської роботи

Допуск магістерської роботи до захисту забезпечує:

- виконання магістром усіх вимог навчального плану;
- складання іспитів;
- позитивний відгук наукового керівника;
- рецензії від рецензента;
- довідка про відсоток наявності академічного плагіату у магістерській роботі.

Захист магістерських робіт відбувається на засіданні атестаційної комісії.

Засідання атестаційної комісії відбуваються за графіком у встановлені терміни.

Процедура захисту магістерської роботи на відкритому засіданні атестаційної комісії передбачає:

- представлення магістра та поданих документів;
- доповідь магістра про зміст роботи;
- запитання до магістра членів атестаційної комісії та присутніх;
- відповіді магістра на запитання;
- виступ керівника або представлення його відгуку;
- представлення рецензії на роботу;
- відповіді магістра щодо зауважень, які зазначені у відгуку наукового керівника та рецензента;
- обговорення магістерської роботи членами атестаційної комісії з урахуванням захисту;

- рішення комісії про оцінку роботи. Рішення ухвалюють відкритим голосуванням більшістю голосів при обов'язковій присутності голови атестаційної комісії. За рівної кількості голосів голова користується правом вирішального голосу;
- оголошення рішення атестаційної комісії. Магістерську роботу оцінюють за 100-бальною шкалою й оголошують оцінку роботи у день захисту після оформлення протоколу засідання атестаційної комісії.

11.6.Оцінювання магістерської роботи

Оцінювання захисту кваліфікаційної роботи здійснюється в порядку, що регулюється нормативною документацією ДДПУ:

- за національною п'ятибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «неприйнятно»);
- за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання змістової частини магістерської роботи:

- відповідність змісту роботи темі;
- обґрунтованість актуальності теми дослідження;
- логічність структури роботи,
- чіткість визначення об'єкту, предмету, мети та завдань дослідження;
- ступінь розкриття теми;
- використання емпіричних методів та методик дослідження;
- рівень (якість, системність, ґрунтовність і глибина) аналізу літературних джерел;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- правильність представлення емпіричних результатів і якість інтерпретації (методологічна грамотність);
- рівень одержаних результатів: новизна, практична цінність висновків і пропозицій (рекомендацій);
- якість оформлення роботи (стиль, логічність, грамотність та послідовність викладу думок; грамотність цитування), дотримання регламенту виконання;
- правильність оформлення списку літературних джерел та додатків.

Критерії оцінювання захисту результатів дослідження:

- змістовність доповіді магістра (стислий, послідовний й чіткий виклад теоретичних і практичних результатів дослідження);
- рівень відповідей на запитання членів атестаційної комісії (правильність, лаконічність, аргументованість);
- висновки та зауваження наукового керівника магістерської роботи, зауваження та рекомендації рецензента;
- загальний рівень підготовки здобувача вищої освіти;
- володіння культурою презентації.

Складові загальної оцінки магістерської роботи:

- оцінка за змістовну частину дослідження (0–70 балів) – визначається науковим керівником і відображається в письмовому відгуку наукового керівника на магістерську роботу;

- оцінка за наявність публікацій результатів дослідження (0–15 балів) – визначається за наявністю публікацій;
- оцінка за рівень захисту результатів дослідження (0–15 балів) – визначається атестаційною комісією за результатами усного публічного захисту магістерської роботи.

Шкала оцінювання: національна та накопичувальна 100-бальна

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100 балів	відмінно
89 – 75 балів	добре
60 – 74 балів	задовільно
26 – 59 балів	незадовільно
0 – 25 балів	неприйнятно

Для визначення критеріїв оцінювання кваліфікаційної роботи потрібно зважати на такі загальні положення:

– оцінки «відмінно» (90-100 балів) заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував всебічні, систематичні дослідницькі аналітичні навички, уміння без похибок виконувати завдання, сформульовані керівником, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану планом написання кваліфікаційної роботи, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні дослідницьких аналітичних навичок;

– оцінки «добре» (75-89 балів) заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував ретельні дослідницькі аналітичні навички, успішно виконав передбачені планом написання кваліфікаційної роботи завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану для написання розвідки, продемонстрував систему засвоєних знань з дисциплін та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої професійної діяльності;

– оцінки «задовільно» (60-74 бали) заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував дослідницькі аналітичні навички в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених планом написання кваліфікаційної роботи, але припустився помилок, хоча має потрібні знання для їх усунення;

– оцінка «незадовільно» (26-59 балів) виставляється здобувачу вищої освіти, який має прогалини в знаннях основного матеріалу, припустився принципових помилок при виконанні завдань, передбачених планом написання кваліфікаційної роботи або плагіат фрагментів роботи становить від 25% до 50%, він не може продовжувати навчання /або приступити до професійної діяльності без доопрацювання кваліфікаційної роботи та повторного захисту її наступного року (без зміни наукового керівника);

– оцінка «неприйнятно» (0-25 балів) виставляється здобувачу вищої освіти, який надав для перевірки кваліфікаційну роботу, що не відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, або плагіат становить вище 50%, зі значними відхиленнями роботи.

У разі отримання оцінки «неприйнятно» здобувач має право на написання іншої кваліфікаційної роботи за новою темою, з обов'язковим проходженням повторного курсу упродовж терміну, потрібного для створення такої роботи.

У випадку, коли захист кваліфікаційної роботи не відповідає вимогам рівня атестації, комісія ухвалює рішення про неатестацію здобувача вищої освіти, про що свідчить відповідний запис у протоколі засідання.

Здобувач вищої освіти, який отримав незадовільну оцінку під час захисту кваліфікаційної роботи, відраховується з ДДПУ як не атестований. Йому видається академічна довідка встановленого зразка. Повторний захист кваліфікаційної роботи є можливим лише на наступний рік після виконання визначених умов (проходження повторного курсу навчання, доопрацювання або написання нової кваліфікаційної роботи).

Повторний захист кваліфікаційної роботи з метою підвищення оцінки є не припустимим.

11.7. Оскарження результатів захисту кваліфікаційної роботи

Здобувачі вищої освіти, які не згодні з отриманою оцінкою, мають право у день захисту кваліфікаційної роботи подати апеляційну скаргу до апеляційної комісії.

Апеляція має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного дня після її подання. Здобувачі вищої освіти, які подали апеляцію, має право бути присутніми під час розгляду поданої ними заяви.

Порядок подання апеляції, затвердження складу апеляційної комісії та визначення результатів висвітлено в Положенні про апеляційну комісію ДДПУ.

12. ЗБЕРІГАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Після захисту кваліфікаційної роботи їх електронні варіанти зберігаються в бібліотеці університету протягом п'яти років в умовах, які виключають можливість їх втрати або плагіату.

Результати досліджень, виконаних авторами кваліфікаційних робіт, можуть використовуватися в навчальному процесі та науковій роботі з обов'язковим дотриманням авторського права.

За запитом установ чи організацій ректор університету (перший проректор) має право дозволити копіювання кваліфікаційних робіт. За наявності в роботі винаходів або раціоналізаторських пропозицій дозвіл на зняття копії видається тільки після оформлення відповідного замовлення на авторські права.

Кваліфікаційні роботи, які мають вагоме науково-практичне значення, можуть бути рекомендовані для опублікування у вигляді окремих навчальних посібників.

Згідно з нормативними документами після закінчення терміну зберігання кваліфікаційних робіт комісія, яка створюється наказом ректора університету, приймає рішення про списання робіт (списання кваліфікаційних робіт оформляється відповідним актом).

13. ПІДГОТОВКА ТА ПУБЛІКАЦІЯ НАУКОВОЇ СТАТТІ (ТЕЗ) ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Основні результати та положення магістерського дослідження можуть бути оприлюдненими не лише під час захисту роботи на засіданні атестаційної комісії щодо

проведення підсумкової атестації випускників ДВНЗ «ДДПУ», а й в процесі її виконання.

Оприлюднити результати свого дослідження – це зробити даний матеріал надбанням фахівців, які використовують інформацію у своїй науковій або практичній діяльності. Кінцевим результатом будь-якого дослідження є широке використання його положень у певній галузі науки чи практики. Результати наукових досліджень узагальнюються з метою їх перетворення в інформаційне джерело. Формою узагальнення може бути усний виклад результатів дослідження або письмове їх оформлення.

Однією із форм письмового оформлення результатів наукового дослідження є наукова стаття та/або тези доповіді на науковій конференції.

Наукова стаття – один із основних видів публікацій. Вона містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання за темою магістерської роботи, фіксує науковий пріоритет автора, робить її матеріал надбанням фахівців.

Тези доповідей наукової конференції – це структуровано, логічно та лаконічно сформований виклад наукового матеріалу теми дослідження; науковий спосіб відображення результатів проведеного дослідження; наукова публікація, що містить стислу інформацію по темі доповіді.

Магістранти спеціальності А1 Освітні науки (ОПП «Педагогіка вищої школи») мають можливість підготувати та подати до друку статтю за темою магістерської роботи у збірку наукових праць «Гуманізація навчально-виховного процесу», що включений до переліку наукових фахових видань України в галузі «Педагогічні науки» в категорії «Б» Наказ МОН № 735 від 29.06.2021 р.

«Гуманізація навчально-виховного процесу» – це періодичне видання кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «ДДПУ», виходить два рази на рік (<http://surl.li/erngz>). Охоплює різноманітну педагогічну проблематику щодо розвитку сучасної освіти та науково-педагогічної думки в теоретичному, історичному та практичному аспектах.

Редакційна колегія збірки наукових праць організовує належне рецензування та ретельний відбір статей до друку. Статті подаються на кафедру педагогіки вищої школи технічному секретарю загальним обсягом 8 – 12 сторінок (до 20 000 знаків із пробілами) основного тексту. Оптимальний обсяг статті – 0,5 др. арк.

Технічні вимоги до оформлення статей у збірку наукових праць «Гуманізація навчально-виховного процесу» представлено у додатку М.

Участь у наукових (науково-практичних, науково-методичних) конференціях, форумах, симпозіумах, семінарах тощо, які можуть мати статус міжнародних, всеукраїнських, міжвузівських, міжкафедральних та публікація тез доповідей визначається протягом навчального року.

ДОДАТКИ

Додаток А

Тематика магістерських робіт

1. Формування готовності майбутніх педагогів до професійного саморозвитку (на прикладі ДВНЗ ДДПУ України).
2. Формування організаційних здібностей майбутніх педагогів вищої школи засобами інтерактивного навчання (на прикладі ДВНЗ ДДПУ України).
3. Методика виховної роботи зі студентської молоді в умовах воєнного стану (на прикладі ДВНЗ ДДПУ України).
4. Формування у здобувачів освіти готовності до міжособистісної взаємодії у полікультурному середовищі сучасного ЗВО.
5. Формування толерантності як компоненти професійної компетентності майбутніх педагогів ЗВО в умовах освітніх ризиків
6. Формування педагогічної культури майбутніх викладачів у процесі фахової підготовки у закладах вищої освіти.
7. Формування продуктивного педагогічного мислення майбутніх викладачів у закладах вищої освіти.
8. Формування професійних інтересів майбутніх викладачів у ЗВО.
9. Формування лідерської позиції у здобувачів в умовах навчання в магістратурі.
10. Формування професійної толерантності майбутніх викладачів у ЗВО.
11. Формування професійної компетентності майбутніх викладачів спеціальності А1 Освітні науки.
12. Формування творчих здібностей майбутніх викладачів у процесі фахової підготовки у закладах вищої освіти.
13. Формування ціннісних орієнтацій у студентської молоді в умовах університетської освіти.
14. Формування креативності майбутніх викладачів у процесі навчання в магістратурі у закладах вищої освіти.
15. Формування критичного мислення як складової професійної підготовки здобувачів вищої освіти.
16. Формування професійного іміджу майбутніх педагогів в умовах сучасного освітнього середовища
17. Вплив професійного іміджу на мотивацію та навчальні досягнення майбутніх педагогів
18. Самопрезентація та педагогічний такт як ключові елементи професійного іміджу майбутніх педагогів
19. Підготовка майбутніх учителів до формування професійного іміджу в процесі фахової підготовки
20. Формування професійно-етичної компетентності майбутніх викладачів в умовах дистанційної освіти закладу вищої освіти.
21. Педагогічні умови підготовки майбутніх викладачів до здоров'язберігаючого навчання здобувачів в умовах університетської освіти.
22. Формування педагогічного артистизму майбутніх викладачів у процесі фахової підготовки.
23. Формування самоосвітньої компетентності в майбутніх викладачів вищої школи.

24. Розвиток комунікативних здібностей майбутнього викладача в освітньому процесі вищої школи засобами дистанційних технологій навчання.
25. Формування комунікативної компетентності педагогів-андрагогів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін.
26. Формування гуманістичної спрямованості особистості майбутнього викладача у процесі освітньої діяльності у закладах вищої освіти.
27. Формування цифрової компетентності майбутніх викладачів закладу вищої освіти засобами VR/AR-технологій.
28. Розвиток емоційного інтелекту майбутніх педагогів як чинника ефективної професійної взаємодії у процесі магістерської підготовки.
29. Розвиток медіаграмотності та критичного мислення здобувачів вищої освіти через використання інтерактивних платформ (Mentimeter, Padlet, Kahoot).
30. Формування культури професійного спілкування майбутніх педагогів у процесі магістерської підготовки за допомогою інноваційних онлайн-сервісів.
31. Формування міжкультурної комунікативної компетентності здобувачів засобами тьюторського супроводу в умовах міжнародної освіти.
32. Формування культури академічної доброчесності у майбутніх педагогів в умовах дистанційного навчання.
33. Розвиток критичного мислення майбутніх викладачів закладу вищої освіти у процесі професійної підготовки.
34. Формування здатності до педагогічного лідерства у майбутніх викладачів закладу вищої освіти в умовах дистанційного навчання.
35. Розвиток інтеркультурної толерантності та полікультурної компетентності майбутніх педагогів в умовах дистанційного навчання.
36. Розвиток навичок педагогічного коучингу в майбутніх викладачів як інструменту підтримки здобувачів освіти.
37. Педагогічні умови формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.
38. Використання цифрових освітніх технологій у підвищенні навчально-пізнавальної активності здобувачів закладів вищої освіти.
39. Ефективність тьюторського супроводу в процесі індивідуалізації освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти.
40. Формування професійної рефлексії майбутніх викладачів вищої школи засобами тренінгових технологій.
41. Педагогічні умови розвитку soft skills здобувачів вищої освіти в процесі інтерактивного навчання.
42. Педагогічні умови формування готовності здобувачів вищої освіти до навчання впродовж життя.
43. Формування готовності майбутніх викладачів вищої школи до інноваційної педагогічної діяльності.
44. Педагогічні умови формування навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в електронному освітньому середовищі закладу вищої освіти.
45. Педагогічні умови формування академічної доброчесності здобувачів вищої освіти.

46. Педагогічні умови формування інноваційної компетентності майбутніх викладачів вищої школи засобами проблемно-пошукового навчання.
47. Педагогічні умови формування партнерської міжособистісної взаємодії в освітньому середовищі ЗВО.
48. Формуванні професійної компетентності здобувачів вищої освіти засобами цифрових технологій.
49. Формування партнерської міжособистісної взаємодії здобувачів вищої освіти в освітньому середовищі ЗВО засобами цифрових технологій.
50. Формування професійної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах студентоцентрованого освітнього середовища.
51. Розвиток навичок партнерської комунікації у майбутніх тьюторів у процесі професійної підготовки.
52. Формування цифрової компетентності здобувачів у процесі неформальної освіти засобами інтерактивних онлайн-платформ.
53. Формування готовності здобувачів вищої освіти до партнерської взаємодії в освітньому процесі закладу вищої освіти.
54. Формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти в процесі використання цифрових освітніх технологій.
55. Формування готовності до реалізації інноваційних освітніх проєктів у майбутніх викладачів.

Самостійно запропонована тема магістерської роботи, що обов'язково має бути погоджена з науковим керівником.

Додаток Б

Зразок заяви для затвердження теми та керівника магістерського дослідження

Завідувачу кафедри _____
(назва кафедри)

_____ (наук. ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

здобувача магістерського рівня вищої освіти,
спеціальності, ОПП

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

З А Я В А

Прошу закріпити за мною тему кваліфікаційної роботи _____

та наукового керівника _____

«_____» _____ 20_____ р.

_____ (підпис)

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет _____

Рівень вищої освіти _____

Спеціальність _____

Освітньо-професійна програма _____

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Завідувач кафедри

« ____ » _____ 20 ____ року

ЗАВДАННЯ
кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ректора ДДПУ від « ____ » _____ 20 ____ року № ____

2. Строк подання роботи здобувачем вищої освіти _____

3. Вихідні дані роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

Здобувач вищої освіти _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Додаток Д

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет _____
Рівень вищої освіти _____
Спеціальність _____
Освітньо-професійна програма _____

ПЛАН-ГРАФІК**виконання кваліфікаційної роботи**

Тема кваліфікаційної роботи: _____

Здобувач _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

№ з/п	Розділи, підрозділи та їх зміст	Термін виконання	Відмітка наукового керівника про виконання

Підпис здобувача _____

Підпис наукового керівника _____

Зразок титульного аркушу магістерської роботи

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної, філологічної та економічної освіти

Кафедра педагогіки вищої школи

ПРИЗВИЩЕ ІМ'Я ПО БАТЬКОВІ

ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота

галузь знань	<u>А Освіта</u>
спеціальність	<u>А1 Освітні науки</u>
освітня програма	<u>«Педагогіка вищої школи»</u>

Науковий керівник

(ППП науковий ступінь, вчене звання)

Зразок структури магістерської роботи

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	
ВСТУП.....	
РОЗДІЛ 1. Назва.....	
1.1. Назва	
1.2. Назва	
1.3. Назва	
Висновки до першого розділу	
РОЗДІЛ 2. Назва	
2.1. Назва	
2.2. Назва	
2.3. Назва	
Висновки до другого розділу	
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ.....	

Приклади оформлення списку використаних джерел

Характеристика	Приклад оформлення джерела
Електронні ресурси	Химинець В.В. Інноваційність – важлива складова розбудови сучасного освітнього простору в регіоні. URL: http://surl.li/lqnde (дата звернення: 16.02.2026).
Книги: <i>Один автор</i>	1. Ващенко Г. Виховання волі і характеру: підручник для педагогів. Київ: Школяр, 1999. 385 с. 2. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2-х кн. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ: Либідь, 2003. 280 с.
<i>Два автори</i>	Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. Пер. з англ. Г.Лелів. Львів: Літопис, 2016. 258 с.
<i>Три автори</i>	Цюра С.Б., Біляковська О.О., Мищишин І.Я. Дидактика вищої школи: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 360с.
<i>Чотири і більше авторів</i>	Вища школа України і Болонський процес: навч. посібник / За ред. В.Г.Кременя. Авт. кол.: М.Ф.Степко, Я.Я.Болюбаш, та ін. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004.384 с.
<i>Без автора</i>	Культура і спільнота у становленні педагога: монографія / За ред. К.М.Кларка і Т.С.Кошманової. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 382 с.
Багатотомник	Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором. Вибр. тв.: у 5 т. Т. 4. Київ: Рад. шк., 1977. 640 с. С. 393–628.
Тези, доповідь	Смірнова О.Д. Основні вимоги до професійної діяльності сучасного керівника навчального закладу. <i>Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації</i> : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11 вересня 2015 р.). Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. С. 232–234.
стаття з продовжуваного видання	Петришин Л. Змістовий аспект формування креативності майбутніх соціальних педагогів як запорука ефективності їх професійної діяльності. <i>Науковий вісник Ужгородського національного університету</i> . Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2014. Вип. 30. С. 127–131. Пилищук О.П. Розвиток креативності як компонент професійної компетентності студентів. <i>Наука і освіта</i> . 2009. № 7. С. 170–172.
стаття з періодичного видання (журнал, газета)	Фрицюк В.А., Марцева Л.А., Любарська Л.А. Креативність майбутніх учителів технологій у контексті дефінітивних підходів. <i>Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми</i> . 2023. Вип. 69. С. 141–152.

Словники	Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с. Okoń W. Nowy słownik pedagogiczny. Warszawa: Żak, 2007. 490s.
Законодавчі та нормативні документи	Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р., № 38-39, ст.380. Дата оновлення: 21.08.2025 р., № 4579-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р., № 37-38, ст.2004. Дата оновлення: 21.08.2025 р., № 4574-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
Каталоги	Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області. Каталог-довідник. Авт.-упоряд. М.Зобків та ін. Львів: Новий час, 2003. 160 с. Університетська книга: осінь, 2003. Каталог. Суми: Унів. кн., 2003. 11 с.
Дисертації	Яременко Л.А. Розвиток креативної особистості у позашкільних навчальних закладах: дис. канд. пед. наук: 13.00.01 / Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова. Київ, 2011. 198 с.
Автореферати дисертацій	Сніговська О.В. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародних відносин в освітньому середовищі класичного університету: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Уман. держ. пед. ун-т ім. П.Тичини. Умань, 2014. 25 с.
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	1. Квас О.В. Ідеї дитиноцентризму в освітньому просторі у другій половині XIX на початку XX ст. <i>Молодь і ринок</i> . 2013. №8 (103). С.13–18. 2. Kovalchuk L. Modeling of cultural and educational environment as a pedagogical condition of forming of professional thinking culture of future teachers. <i>European Scientific Journal</i> . 2014. Vol. 10, № 22. P. 69–88. URL: http://surl.li/lqnhk

Відгук наукового керівника на кваліфікаційну роботу

Здобувач _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

(спеціальність, освітня програма)

Назва теми кваліфікаційної роботи: _____

Науковий керівник _____
(вчений ступінь, вчене звання)

Відгук керівника повинен бути тільки індивідуальним. Він складається увільній формі з обов'язковим висвітленням таких основних питань:

- відповідність змісту кваліфікаційної роботи;
- обсяг розкриття теми;
- особистий внесок автора роботи в розробку теми. Ступінь його самостійності, ініціативність, уміння проводити дослідження, узагальнювати дані практики, наукової літератури та робити правильні висновки;
- ступінь використання в роботі сучасних методів дослідження, аналітичних прийомів, засобів сучасної обчислювальної техніки;
- питання, які особливо виокремлюють кваліфікаційну роботу;
- недоліки роботи;
- рекомендації, побажання;
- можливість практичного використання роботи або її окремих частин у практиці;
- інші питання;
- висновки (визначається рівень підготовленості здобувача, формулюється оцінка кваліфікаційної роботи, висловлюється думка про можливість допуску до захисту).

Науковий керівник:

(підпис) (ініціали, прізвище)
« ____ » _____ 20 ____ р.

З відгуком ознайомлений:

(підпис здобувача)
« ____ » _____ 20 ____ р.

Додаток Л

Рецензія на кваліфікаційну роботу

Здобувача _____
(прізвище, ім'я, по батькові, спеціальність, освітня програма)

Тема кваліфікаційної роботи: _____

Зміст рецензії

Рецензія повинна вміщувати:

- висновок про відповідність роботи завданням, сформульованими в плані-графіку;
- оцінку якості виконання кожного розділу роботи;
- оцінку ступеня розробки нових питань, оригінальності рішень (пропозицій), теоретичної та практичної важливості роботи.

У рецензії необхідно відбити позитивні напрацювання та недоліки роботи.

Рецензія пишеться у вільній формі з обов'язковим висвітленням таких питань:

- актуальність і новизна теми;
- ступінь вирішення окреслених здобувачем завдань;
- обсяг, логічна стрункість і грамотність викладання питань теми;
- ступінь науковості (методи дослідження, постановка проблем, аналіз наукових думок, обґрунтованість й аргументованість висновків і пропозицій, їх важливість тощо);
- рівень самостійної роботи автора в розкритті питань теми;
- обсяг, достатність і достовірність практичних матеріалів, уміння аналізувати узагальнювати практичні доробки;
- повнота використання нормативних актів і літературних джерел;
- помилки, неточності, суперечні положення, зауваження з окремих питань загалом у роботі (із зазначенням сторінок);
- правильність оформлення роботи;
- інші питання на розсуд рецензента;
- висновок про відповідність роботи наданим вимогам.

РЕЦЕНЗЕНТ _____
(прізвище, ім'я, по батькові вчений ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

« _____ » _____ 20 _____ р. _____

З рецензією ознайомлений: _____
(підпис здобувача)

« _____ » _____ 20 _____ р. _____

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ

До уваги авторів!

Збірник наукових праць «Гуманізація навчально-виховного процесу» ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» включено до переліку наукових фахових видань України в галузі «Педагогічні науки» в категорії «Б» (Наказ МОН від 29.06.2021 р. № 735. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 21279-11079ПР, видано 26.03.2015 р. Державною реєстраційною службою України.)

Фахове друковане періодичне видання зареєстровано в базі даних Міжнародного Центру ISSN в Парижі, йому присвоєно ISSN 2077-1827.

Періодичність видання – 2 рази на рік (червень; грудень поточного року).

Містить наступні розділи: ВИЩА ШКОЛА; ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ; ЗАГАЛЬНА ШКОЛА; ПОЧАТКОВА ШКОЛА; ТЕОРІЯ ВИХОВАННЯ; ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ; ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА; ПСИХОЛОГІЯ; СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА; СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА.

Для публікації у збірнику наукових праць «Гуманізація навчально-виховного процесу» приймаються матеріали, які не друкувалися раніше та містять наукові результати теоретичних і експериментальних досліджень у відповідних наукових галузях, а також наукові огляди та рецензії.

Відповідно до редакційної політики журналу процедура рецензування є анонімною (двостороннє «сліпе» рецензування). Усі статті проходять перевірку ознак плагіату. Бажана оригінальність статті – 75%.

До публікації **запрошуються**: доктори та кандидати наук, докторанти, аспіранти, магістранти закладів вищої освіти України та зарубіжжя.

Для осіб, що не мають наукового ступеня, додатково надіслати відскановану рецензію наукового керівника чи рецензію особи, яка має науковий ступінь (підпис рецензента повинен бути завірений у відділі кадрів установи або печаткою факультету (інституту)).

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ

1. Мова рукопису: українська, англійська.
 2. Обсяг статті – 8–12 сторінок (до 20 000 знаків із пробілами) основного тексту. Оптимальний обсяг статті – 0,5 др. арк.
 3. Текст має бути набраний у текстовому редакторі MS Word (розширення .docx, .doc, .rtf).
 4. Параметри сторінки: формат А4, всі поля – 2 см, без нумерації сторінок.
 5. Шрифт тексту – Times New Roman, рядки без переносів.
 6. Параметри абзацу **основного тексту**:
 - вирівнювання – за шириною;
 - міжрядковий інтервал – 1,5 пт;
 - відступ першого рядка – 1,25 см;
 - інтервал між абзацами – 0 пт.
- У документі не застосовуються колонтитули та зноски.

РОЗТАШУВАННЯ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СТАТТІ:

1. Індекс УДК (шрифт звичайний, кегль 14, вирівнювання по лівому краю, без відступів першого рядка).

2. Назва статті (англійською мовою, шрифт напівжирний, кегль 14, усі літери прописні, вирівнювання по центру, без відступів першого рядка).

3. Назва статті (українською мовою, шрифт напівжирний, кегль 14, усі літери прописні, вирівнювання по центру, без відступів першого рядка).

4. У двох колонках (міжрядковий інтервал – 1 пт):

З лівого боку (українською мовою):

– ім'я, прізвище автора (авторів) (кегль 14, шрифт курсив, напівжирний);

– учене звання, науковий ступінь (шрифт звичайний, кегль 14);

– E-mail (шрифт звичайний, кегль 14);

– ORCID (шрифт звичайний, кегль 14);

– місце роботи, країна (шрифт звичайний, кегль 14)

З правого боку (англійською мовою):

– ім'я, прізвище автора (авторів) (кегль 14, шрифт курсив, напівжирний);

– учене звання, науковий ступінь (шрифт звичайний, кегль 14);

– E-mail (шрифт звичайний, кегль 14);

– ORCID (шрифт звичайний, кегль 14);

– місце роботи, країна (шрифт звичайний, кегль 14).

5. **Анотація** (англійською мовою, обсяг – не менше 1800 знаків без пробілів (230-250 слів): підзаголовок «**ABSTRACT**» (шрифт напівжирний, відступ першого рядка – 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5); далі в цьому ж рядку – текст анотації (шрифт курсив, кегль 14, вирівнювання по ширині).

6. **Ключові слова** (англійською мовою): підзаголовок «*Key words:*» (14 пт, напівжирний, курсив); далі в цьому ж рядку – ключові слова (14 пт, курсив, вирівнювання по ширині, відступ першого рядка на 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5): від 3 до 8 термінів, розділених знаком «,».

7. **Основний текст статті** (вирівнювання по ширині, відступ першого рядка на 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5; без додаткових інтервалів до і після абзаців) має містити необхідні елементи:

– **актуальність теми**, постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;

– **аналіз останніх досліджень і публікацій**, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;

– **формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання.**;

– **виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;**

– **висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку.**

Текст статті мовою оригіналу (відповідно вимог).

Посилання на літературу у тексті статті оформлюються за міжнародним стилем оформлення наукових публікацій APA (American Psychological Association) style – стиль цитування АПА (Американська психологічна асоціація): у круглих дужках прізвище автора – кома – рік видання роботи (наприклад, Петренко, 2020), якщо зазначається сторінка джерела, то вона подається через двокрапку, наприклад (Петренко, 2020: 125). Якщо потрібно послатися на декілька джерел, варто перелічувати їх через крапку з комою (наприклад, Петренко, 2018; Коркішко, 2015; Саяпіна, 2016).

8. **ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА** (шрифт напівжирний, кегль 14 пт, прописні літери, міжрядковий інтервал – 1,5 пт, вирівнювання по центру); з нового рядка – перелік використаних джерел без нумерації (14 пт, міжрядковий інтервал – 1,5, у алфавітному порядку). Оформлення літературних джерел слід виконувати відповідно до вимог міжнародного бібліографічного стандарту APA (Американська психологічна асоціація): <http://www.bibme.org/citation-guide/APA/book>).

УВАГУ! У змісті публікації не має бути використано джерела країни-агресора та відповідно посилання на них. Якщо це зробити зовсім неможливо, то надайте посилання на Інтернет сторінку цього джерела.

9. **REFERENCES** (шрифт напівжирний, кегль 14 пт, прописні літери, міжрядковий інтервал – 1,5 пт, вирівнювання по центру); з нового рядка – перелік використаних джерел без нумерації (14 пт, міжрядковий інтервал – 1,5, у алфавітному порядку). Оформлення літературних джерел слід виконувати відповідно до вимог міжнародного бібліографічного стандарту APA (Американська психологічна асоціація): <http://www.bibme.org/citation-guide/APA/book>).

Для **транслітерації** українського тексту на латиницю використовується безкоштовний сайт <http://www.slovnyk.ua/services/translit.php> (вибираємо варіант *американська*); для транслітерації російського тексту використовується безкоштовний сайт <http://fotosav.ru/services/transliteration.aspx>.

У references окрім класичної транслітерації обов'язково подається переклад англійською мовою (назва, видання). Важливо пам'ятати, що в зарубіжних базах даних проста транслітерація назви джерела без її перекладу англійською мовою не має сенсу.

10. **Анотація** (українською мовою, обсяг – не менше 1800 знаків без пробілів (230-250 слів): підзаголовок «**АНОТАЦІЯ**» (шрифт напівжирний, відступ першого рядка – 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5); далі в цьому ж рядку – текст анотації (шрифт курсив, кегль 14, вирівнювання по ширині).

11. **Ключові слова**(українською мовою): підзаголовок «**Ключові слова:**» (14 пт, напівжирний, курсив); далі в цьому ж рядку – ключові слова (14 пт, курсив, вирівнювання по ширині, відступ першого рядка на 1,25 см, міжрядковий інтервал – 1,5): від 3 до 8 термінів, розділених знаком «,».

Рисунки (схеми, графіки, малюнки, фото тощо) вставляють у статтю в одному з форматів (.jpeg, .bmp, .tif, .gif) з роздільною здатністю не менше за 300 dpi (подавати якісні оригінали). Написи на рисунках виконують шрифтом основного тексту та розміру. Рисунки підписують і нумерують (якщо їх більше за один) під рисунком по центру тексту за допомогою шрифту Times New Roman, кегль 12, курсив. Усі об'єкти в простих рисунках, зроблених у Word, мають бути обов'язково згруповані.

Текст статті не повинен містити рисунків і / або тексту в рамках, рисунків, розташованих поверх / за текстом тощо – текст слід форматувати таким чином, щоб для всіх об'єктів було встановлено розміщення «у тексті». Складні, багатооб'єктні рисунки з нашаруваннями готувати за допомогою графічних редакторів (CorelDraw, PhotoShop та ін.). Таблиці повинні мати вертикальну орієнтацію і будуватися за допомогою майстра таблиць редактора Word з арабською нумерацією, текст у таблиці оформлюється шрифтом Times New Roman, кегль 10, міжрядковий інтервал – 1 пт. Обсяг таблиць не повинен перевищувати 1/4 загального обсягу статті.

УВАГА!!! У тексті не допускається вирівнювання пропусками (для цього використовуються параметри абзацу); розрізняються дефіс «-», який не відділяється пробілами з обох боків, і тире « – », яке відділяється з обох боків пробілами; перед розділовими знаками пробіл не ставиться, а після них – ставиться. Дужки та лапки («...») безпосередньо охоплюють текстовий блок і відділяються пробілами лише зовні. У тексті статті ініціали відділяються від прізвищ, а сторінка від номера нерозривним пробілом (комбінація клавіш Ctrl+Shift+Пробіл), напр: І. Петров або с. 10.

Пам'ятайте, статті подаються повністю підготовленими до друку. Статті, які не відповідають зазначеним вимогам, опубліковані не будуть! Відповідальність за допущені помилки та неточності несуть автори публікацій.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ:

УДК 378-057.175-051:005.6

PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF A TEACHER IN THE CONTEXT OF IMPROVING THE QUALITY OF WORK OF HIGHER EDUCATION INSTITUTION

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ЗВО

Світлана Саяпіна

доктор педагогічних наук, доцент,
E-mail: svetlana.sayapina65@gmail.com
ORCID 0000-0001-7341-2610
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Україна

Svetlana Sayapina

D.Sc. in Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: svetlana.sayapina65@gmail.com
ORCID 0000-0001-7341-2610
SHEI “Donbas State Pedagogical University”, Ukraine

ABSTRACT. *Текст анотації* (обсягом не менше ніж 1800 знаків без пробілів (230-250 слів)) англійською мовою.

Key words:

Текст статті...

Актуальність теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

REFERENCES

АНОТАЦІЯ. *Текст анотації* (обсягом не менше ніж 1800 знаків без пробілів (230-250 слів)) мовою статті.

Ключові слова:

АЛГОРИТМ ПОДАННЯ МАТЕРІАЛУ:

1) Статті подаються повністю підготовленими до друку на електронну скриньку збірки gnvp.ddpu.1996@gmail.com.

2) Технічний редактор перевіряє публікацію на відповідність до вимог. Потім стаття проходить двостороннє «сліпе» рецензування.

3) Редакційний збір становить **1100 гривень** за одну статтю обсягом до 12-15 сторінок. **Частина коштів піде на допомогу ЗСУ.** Звіт буде оприлюднено. Редакційний збір покриває витрати, пов'язані з наданням DOI, редагуванням статей, макетуванням та друком збірки.

Плата за публікацію статті здійснюється після її рекомендації до друку. Вам буде відправлено повідомлення електронною поштою суму для оплати і номер рахунку.

4) На окремому аркуші подається довідка про автора (не рахується як друкована сторінка, не входить в оплату за статтю).

Довідка про автора

Прізвище, ім'я, по батькові	
Домашня адреса (або Нової пошти)	
Контактні телефони	
Електронна адреса	

Електронний варіант збірки надсилається авторові на вказану електронну адресу у довідці.

Отже, автор надсилає електронною поштою файли:

1. Стаття для друку (назва файлу: Саяпіна С. (стаття).doc.).
2. Довідка про автора (назва файлу: Саяпіна С. (довідка про автора).doc.).
3. Ксерокопія (сканер) чеку про сплату за статтю у форматі pdf., jpeg. (назва файлу: Саяпіна С. (скан.чеку).pdf.).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічна доброчесність: робочий зошит для здобувачів вищої, фахової передвищої освіти. Київ: ДЗВО «Університет менеджменту освіти», 2025. 54 с.
2. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. Київ: Алерта, 2014. 622 с.
3. Методичні вказівки до написання кваліфікаційної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності А1 Освітні науки денної та заочної форми навчання: 4-те вид. перероб. та доповн. / Уклад.: Е.А.Панасенко, О.Г.Коркішко, А.В.Коркішко. Дніпро-Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2025. 51 с.
4. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня магістра здобувачами вищої освіти зі спеціальності 015 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) / уклад.: А.Антонець, В.Оніпко, В.Скрипник, Т.Япринець. Полтава: ПДАУ, 2024. 40 с.
5. Методичні рекомендації щодо написання, оформлення та захисту магістерської роботи / Укладачі: Л.О.Ковальчук, Н.Я.Яремчук. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. 65 с.
6. Науково-технічний збірник Комунальне господарство міст. Серія: «Економічні науки» <https://khges.kname.edu.ua/index.php/khges/uk/ai/index>
7. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: веб-сайт. URL: <https://surl.li/ucvvez>
8. Пелеха Ю.І., Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2016. 336 с.
9. Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/gxupm>
10. Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/gxupm>
11. Положення про кваліфікаційні роботи ДВНЗ «ДДПУ»: <http://surl.li/lse dp>
12. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р., № 38-39, ст.380. Дата оновлення: 21.08.2025 р., № 4579-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
13. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р., № 37-38, ст.2004. Дата оновлення: 21.08.2025 р., № 4574-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
14. Романовський О.Г., Ігнатюк О.А., Серета Н.В., Солодовник Т.О., Резнік С.М. Методичні вказівки з виконання випускної кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання другого рівня підготовки «магістр» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні

науки» освітня програма «Педагогіка вищої школи». Харків : НТУ «ХП», 2022. 64 с.

15. Тверезовська Н.Т., Сидоренко В.К. Методологія педагогічного дослідження: навч. посіб. Київ: Центр учб. л-ри, 2013. 440 с.